

67. évf., 2013. IX. 26., ára 50 dinár

27

Jó Pajtás

Szeptember 27.

Idegenforgalmi világnap

Fotó: a FÉRFI-NŐ-GYERMEK nemzetközi fotókiállítás anyagából

Basarab szobra

Havasalföldön taroltak

A romániai Curtea de Argeș-i (Argyasudvarhely) meghirdetett nemzetközi jellegű képzőművészeti versenyen a szabadkai diákok ismét jeleskedtek. Az alsósok korcsoportjában Kávai Rita (J. J. Zmaj) 3. díjban részesült, míg a felsősök korcsoportjában Jurcsák Tímea 2., Livia Salai 3., Lipták Ramóna (EmArt Műhely) pedig különdíjas lett.

Curtea de Argeș a mi emberünk számára teljesen ismeretlen város a romániai Argeș megyében, Havasalföldön, ahol magyar már turistaként sem igen akad. Lakosainak száma mintegy 32 626 fő. Egyes történészek szerint itt székelhetett Szaniszló, a Johannita Lovagrend diplomájában említett államképződmény feje.

A monda szerint a várost 1290 körül alapította Fekete vajda (Negru Vodă), aki a Fogarasi-havasokból ereszkedett le. A dák-

román kontinuitásméletemet valló történészek szerint Fekete vajda maga „Litovói” volt. Itt volt I. Basarab fejedelem udvara, amely az 1330-as magyar támadáskor megsemmisült. Akkor a fejedelmi udvar ideiglenesen Câmpulung-Muscelre költözött.

Egy ideig itt működött az esztergomi érsekségnek alárendelt magyar–oláhországi római katolikus püspökség (Mitropolia Ungro-Vlachiei), amelyet 1359-ben I. Basarab fia, Nicolae Alexandru vajda (1352–1364) alapított. Később a római katolikus püspökség megszűnt, és helyét egy ortodox egyházkerület vette át. A város jelenlegi nevét a 16. század óta használják, miután Neagoe Basarab fejedelem megalapította a ma is itt álló ortodox kolostort.

Bizánci és posztbizánci templomai a világörökség javaslati listáján szerepelnek.

EMI

Ortodox kolostor

Argyasudvarhelyi kapu

Állatkerti kirándulás

Pénteken ellátogattunk az állatkertbe. Napos idő volt. Nagyon sok állatot láttam és sok újdonságot.

A barnamaci barlangja fölé kilátót készítettek, amiről folyik le a víz. Márta, az elefánt odajött hozzánk, neki almát adtunk, amit az ormányával a szájába tett és jóízűen elfogyasztotta. A szürkemarhák és a bölények helyét felcserélték. A kis majmoknak diót adtam. Nagyon viccesen törték meg, utána meg megették. A nagyobb majmoknak egy vékony botot dobtunk be, amivel az egyik először dobolni kez-

dett, majd furulyázni próbálkozott. Ezen jól neveltünk. A jegesmaci éppen aludt. Egy kilyukadt labda van a medencéjében. A fókák épp a víz alatt voltak. A tükrös ablakon figyeltük, hogyan úszkálnak.

Szomorú voltam, mert gyorsan elmúlt a délelőtt, és várt már a bejáratnál bennünket a busz, ami visszavitt az iskolába.

Mindig örömmel megyek az állatkertbe. Már alig várom a következő alkalmat.

Kávai Rita, 4. c osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Az a divat, ami jól áll

Azt hiszem, mindannyian divatpártiak vagyunk, mint mindenki, aki szereti a szépet. S ki ne szeretne szép lenni? Ki ne szeretne tetszeni? A divatos öltözködés a tetszeni vágyás egyik formája. Az ízléses ruházatunkkal, ápoltságunkkal kellemes, jó benyomást keltünk másokban. Fontos, hogy mindenki öltözködjön a maga életkorához, testalkatához és adottságaihoz, vagyis az egyéniségéhez illően.

Ugyanakkor ne feledkezzünk meg öltözködésünk követelményeiről sem: legyen a célunk és a helyzetnek megfelelő, legyen ízléses és tiszta. S ami a legfontosabb, mindig jól ápoltságot öltöztessünk!

Vajon az óbcesei Samu Mihály iskola tanulói tudnak-e ezekről a dolgokról? De még mennyire!

Józsa Zsuzsanna magyartanár tanítványai mondják el, mi a véleményük az öltözködésről, a mai divatról. Az ötödikes **Albert Edina**, **Gutási Ágnes**, **Károlyi Gabriella**, **Kovács Orsolya**, **Csepella Csilla**, a hetedik **Csúri Albertina**, **Kéring Kinga** és a nyolcadikos **Juhász Henrietta**.

Edina szerint a piros szín a divat. Ezért vette ma föl a piros blúzt.

– Mostanában a tévében szereplő hölgyeken többnyire van valami piros színű ruhadarab: kabát, szoknya, blúz... – kezd a mesélésbe Edina. Persze az újságokban is látni, mi a divat. Kedvenc színem még a lila is. Legjobban egy szép blúzban és farmernadrágban, tornacipőben érzem jól magam, mint most is. Különleges alkalomra egy lila szoknyát szoktam fölvenni fehér blúzzal, fehér alacsony sarkú cipővel.

Heni is nagyon jól összeválogatta a színeket: a sárga alsóhoz nagyon is illik a zöld blúz. Meg persze a farmernadrág. És a frizurája!

– Kedvenc színeim a narancssárga, világosbarna, citromsárga – mondja Heni –, s ez az együttes így, amiben most vagyok, a sárga és a zöld a kedvencem. Ha kimegyünk szórakozni a lányokkal, akkor is így öltözöm fel. Ez a kék farmernadrágom már régi, ma már a színes a divat. Nekem egyelőre csak zöld van. Ha szülinapra vagy valamilyen buliba megyek, néha szoknyát is szoktam fölvenni, de különben nadrágban érzem magam a legjobban. Anyukám és a nővérem ad tanácsot, hogyan öltözködjem. A frizurám is ő készítette.

Ági öltözetje is összhangban van: a lila biciklisnadrághoz illik a lila blúz. Még a tornacipője is lila.

Szeretjük a divatos blúzokat

– Én is szeretem, ha jól érzem magamat abban, amiben vagyok – jelenti ki Ági. – Ha szülinapra megyek, mivel kedvenc színem még a rózsaszín, sötét farmernadrágot veszek föl, rózsaszín blúzzal.

Gabi szerint nagyon fontos, hogy olyan színű ruhát hordjon, ami jól áll neki.

– Most is a kedvenc színű blúzban, a szürkében vagyok – mondja Gabi –, ugyanis ez a szín illik a szememhez meg a zöld biciklisnadrághoz. Ha csinos akarok lenni, sötét farmernadrágot veszek föl, valamilyen divatos blúzzal. Sokszor a hangulatától is függ, milyen színű blúzt hordok. Lakodalomba, elsőáldozásra ruhában szoktam menni. A nagymamám tud varrni, s ő szép ruhákat készít nekem. Van virágos, kék, szürke...

Tina is nagyon csinos a DANCE-LOVE – LIVE föliratú narancssárga blúzban. Hogy tud öltözködni, azt az is bizonyítja, hogy a fekete betűkhöz illő fekete farmernadrágban van. A haját pedig narancssárga csat díszíti.

– Egy hete vette anyukám – dicsekszik Tina –, s nagyon jól érzem magam benne. Csak azokat a dolgaimat hordom, melyek tetszenek, melyekben jól érzem magamat. Ha kimegyünk a barátnőimmel szórakozni, még fülbevalót is szoktam tenni, amely illik a blúzomhoz. Kedvenc színeim a sárga mellett a zöld és a piros. Mindig farmernadrágban járok. Az interneten találok divatos holmikat, mégpedig úgy, hogy beírom: 2013. divat. S máris látom, mi a módi manapság. Ezeket a

cuccokat nemcsak Magyarországon, nálunk is meg lehet venni a kínai boltokban.

Kinga a sötét színeket kedveli, főleg a feketét. Most is ilyen blúzban van, melyet kis madár s szívecskék élénkítenek.

– Én a tévében és különböző lapokban kísérem, hogy mi a divat – újságolja Kinga. – Magyarországra járunk vásárolni, mert ott olcsóbb. Szórakozni is így szoktam menni, de például lakodalomba nem tornacipőben, farmernadrágban, hanem ruhában és alacsony sarkú cipőben megyek. A nővéremtől kérek tanácsot, s ő szívesen segít, néha holmit is cserélünk: nadrágot, blúzt, mivel hasonló a természetünk.

Orsi is csinos a pasztellszínű lila blúzban, melyen egy kalapos lány látható. Meg elmaradhatatlan a biciklisnadrág.

– Mivel a nyáron sokat nőttem – magyarázza Orsi –, Újvidékre mentünk vásárolni, ugyanis a tavalyi cuccokat kinőttem. Kaptam hosszú ujjú blúzokat, zöld, piros, citromsárga meg lila farmernadrágot.

A képen Csilla halvány rózsaszínes, lilás blúzban pózol, melyen két hölgy látható.

– Kedvenc színem a lila és a piros – mondja Csilla –, a nadrágok közül pedig a farmernadrág meg az elmaradhatatlan tornacipő. A két nagynénémétől tanultam, hogyan kell öltözködni, mit mihez vehetek föl... Mi Temerinben vásárolunk, a Beba üzletben. A Jó Pajtás olvasóinak üzenem: ügyeljenek arra, hogy mindig összhangban legyen az öltö-zékük!

A jubileumi évforduló jegyében

Betekintés a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének sokrétű munkájába

A VMPE szeptember 14-én az Újvidéki Színházban ünnepelte meg a húszéves fennállását pedagógusok és jeles vendégek körében. A rendezvényt megtisztelték jelenlétükkel többek között Halász Béla református püspök, Nikowitz Oszkár, Magyarország belgrádi nagykövete, Csete Örs, az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő Intézetének a főigazgatója; Burus Síklódi Botond, a Romániai, Pék László, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének az elnöke (és más testvérszervezetek képviselői), Király Annamária, az Emberi Erőforrások Minisztériuma keretében működő Külhoni Magyarok Osztályának közigazgatási főtanácsadója.

Műsoros bevezetőként Szabó Annamária és Szabó Zsuzsanna, a Szólj, síp, szólj! vetélkedő díjazottjai magyar népdalcsoport adtak elő hangszeres kísérettel. Nagy Margit, az egyesület elnöke, Muhi Béla alelnök, a felszólaló vendégek és pedagógusok méltatták a civil szervezet nemes szerepét és sikereiben gazdag útját. A VMPE munkájában kitűnt pedagógusok a színpadon emlékérmét és elismerő

Nikowitz Oszkár

Csete Örs

nyeken, vetélkedőkön. Az egyesület keretében működik a nagybecskereki és az újvidéki oktatási központ (Lukács Gabriella, illetve Hatala Éva vezetésével), ahova a diákok pótórákra, fejlesztő foglalkozásokra járnak.

Muhi Bélának és dr. Ribár Béla szerkesztőknek köszönhetően több éven át jelentek meg az Ismeretterjesztő Füzetek mint tankönyvpótlók; majd Muhi Béla szerkesztésével, a Vajdasági Magyar Tankönyv Tanács szervezésében magyar nyelvű szakkönyvek, módszertani és egyéb

ban. Az egyesület szervezésében nyári szórakoztató táborokba, nyaralásra juthatnak el a különböző versenyek díjazottjai vagy az anyanyelvű csoportok tagjai.

Dr. Muhi B. Béla egyetemi docens a Vajdasági Menedzsment Bajnokság szervezője és a Fókusz Vajdasági ismeretterjesztő és tudomány-népszerűsítő elektronikus folyóirat (www.fokusz.info) főszerkesztője. Mind az általános (felsős), mind a középiskolás tanulók részt vehetnek a VMPE vetélkedőin, amelyekről a Fókuszban is olvashat-

Muhi Béla

Nagy Margit

Pirityiné Szabó Judit

oklevelet vettek át. A rendezvényen a színpadon kivetített képfelvételek perengtek, felvillantották az egyesület emlékeztető eseményeit.

Az alábbiakban számvetést adunk a szervezet jelentős tevékenységeiről. Napjainkig számos vajdasági iskoláskor előtti gyerek, általános és középiskolás tanuló részesült a VMPE által szervezett Szórakoztató szóra készítő anyanyelvű táborban (foglalkozások, szemle, nyári tábor). Az oktatók munkáját több mint egy évtizeden át Orovec Júlia osztálytanító koordinálta, majd e feladatot mgr. Viola Lujza magyartanár vállalta. Az anyanyelvű diákok több éve sikeresen szerepelnek a Vajdasági Sulisínház Fesztiválon és más rendezvé-

oktatási jellegű kiadványok, szakszótárak stb. Muhi Béla fizikatanár, a Géniuszt tehetséggondozó mozgalom elnöke a szervezője vagy a koordinátora több vetélkedőnek, tábornak és másféle rendezvénynek (TUDOK vajdasági regionális konferencia, tehetséggondozó középiskolai diáktábor, fizika-kémia tehetséggondozó diáktábor, Kovács Sztrikó Zoltán fizika-kémia diáktábor, Ribár Béla Vajdasági Fizikaverseny, Alkotmány és állampolgári diáktábor). A vetélkedőkön számos tanuló nyert díjat (külföldön is), jutalomtáborozással.

A VMPE keretében közkedvelt a hagyományörző Kincses Tarisznya Tábor és a Gion Nándor Olvasási Verseny és Tábor is Vajdaság-

nak. Többek között majd jelentkezhetnek a Szólj, síp, szólj! népzenei és a Kőketánc énekes népi gyermekjáték- és néptánc-vetélkedőre a kisdíjak is (tel.: 021/548-259, Apáczai Diáktotthon). Az egyesület megszervezi pedagógusaink külhoni továbbképzéseken való részvételét. Elsősorban a hazai TANOM továbbképzésre várja az osztálytanítókat, az anyanyelvű oktatást és a tanárokat az újvidéki Apáczai Diáktotthonba (Ćirpanov u. 54.) a tanév folyamán. Ki-ki látogathatja az Apáczai Nyári Akadémia előadásait is.

A Jó Pajtás szerkesztősége további sikeres munkát kíván a VMPE-nek.

Berényi Ilona

Fotó: Lukács Attila

A rómaiak a barbárokat harcosokként vagy rabszolgákként ismerték meg. Annyit tudtak róluk, hogy a Római Birodalom határain túl meg a Rajnán és a Dunán túl éltek. A rómaiak képzeletében a barbár harcos magas, izmos testű, vad tekintetű, kék szemű és szőke, ha germán, illetve vörös, ha szláv. Fegyverük a hosszú lándzsa, pajzs, íj és nyíl. A nyílhegyeket gyakran méregbe mártották.

Augustus császár idejében a mintegy 30 millió szabad emberre kb. 30 millió rabszolga jutott. A hódítások megszűntével azonban megszűnt a rabszolgák beáramlása is a birodalomba. Így a 4. században a 30 millió szabad emberre már csak 8 millió rabszolga jutott. A munkában érdektelen rabszolgák nem a gazdaságot fejlesztették, hanem a lázadásokon törték a fejüket.

A Római Birodalom határain túl, a Rajnán és a Dunától északkeletre éltek a barbár törzsek, a germánok és a szlávok. Földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak. Termőföldre az erdő kiirtásával jutottak. Gyakrabban felgyújtották az erdőket, majd a hamut a földre szántották, így három-négy évig jó termésük volt. Kölest, rozst, árpát, búzát stb. termeltek. A jószág legeltetése is vándorlásra kényszerítette őket.

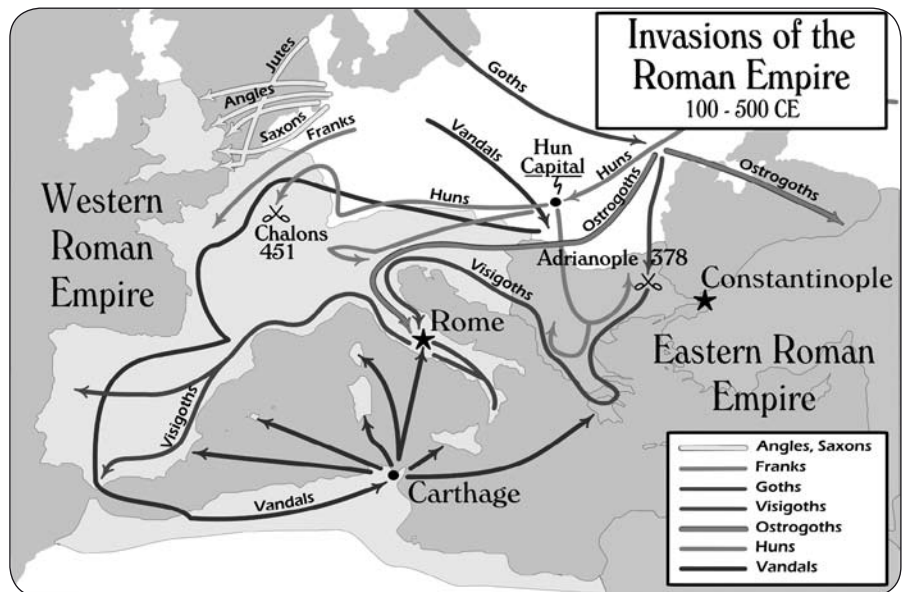
Az időszámításunk szerinti I–II. században a barbár törzsek gyorsan fejlődtek. Ebben a korszakban jöttek létre a nagy törzsszövetségek, a törzsek hosszú, szívós harcot folytattak a rabszolgatartó Római Birodalom ellen. Róma első ellenfelei a birodalom határ menti törzsei voltak.

A kelták törzsei az első században benépesítették Európa nyugati és középső részét. Függetlenségüket már csak az Ír szigeten (Hibernia) őrizték meg, ahol törzsekben éltek, a szabad lakosság alkotta a népgyűlést.

Germánokat a Rajnától keletre találunk, s eljutottak a Fekete-tengerig, északon pedig a Skandináv-félszigetig. Legtöbb adatot Tacitus római történész közölt az I. században. A II. században áttértek a helyhez kötött földművelésre és állattenyésztésre. Kövekből durván összerakott és cseréppel fedett házak váltot-

A teutoburgi csata emlékműve

Népvándorlások és portyázások

ták fel az ideiglenes használatra szánt kunyhókat. Önálló közösségeket alkotó nagycsaládok alakultak. Egy-egy ilyen közösség évenként új földdarabot szántott fel, s a régit parlagon hagyta. A legelők és egyéb földterületek több település közös birtokában voltak.

A germán törzsek területén az idők folyamán élénk átmenő kereskedelem fejlődött ki. A római árut egészen Skandináviáig és a Balti-tengertől keletre is szállították. Skandináviában az erős germán törzsek – Tacitus szerint – törzsszövetséget hoztak létre, ezek voltak a gótok. A kereskedelem fejlődésével megindult a tengeri hajózás. Lassanként más iparágak is fejlődésnek indultak, így a fazekasság, a szövés, az ékszer- és a fémipar. A germán mesterek maguk készítették a fegyverzetet, és olyan bonyolult felszerelést is elő tudtak állítani, mint amilyen pl. a gyűrűpáncél.

Az I. században a Rajna és az Odera között és a Duna mentén élő germán törzsek nagy része függő helyzetben volt Rómával szemben. A függőség minden törzsszövetségnél más formában nyilvánult meg, így például a Rajna torkolatánál élő batávok nem fizettek adót, de segédcsoportokat adtak. A fríz törzsek kötelesek voltak a római hadseregnek bőrt adni. A hermundurok törzsét a rómaiak a Duna bal partjára telepítették azzal a feladattal, hogy védjék katonailag a birodalmat.

Az I. században igen erős törzsszövetséget hoztak létre a markomannok Bohemiában (ma Csehország területe). Csatlakoztak hozzájuk a suevusok, a longobárdok, a lugiusok és mások. A markomannok nagy veszélyt jelentettek Rómára, mert hozzájuk szöktek a rabszolgák és a katonák.

A II. században a germánoknál a következő erősebb törzsszövetségek jöttek létre: már az említett gótok, a longobárdokon kívül a gepida, a szász, az angol, a frank, az alemann, a vandál és mások.

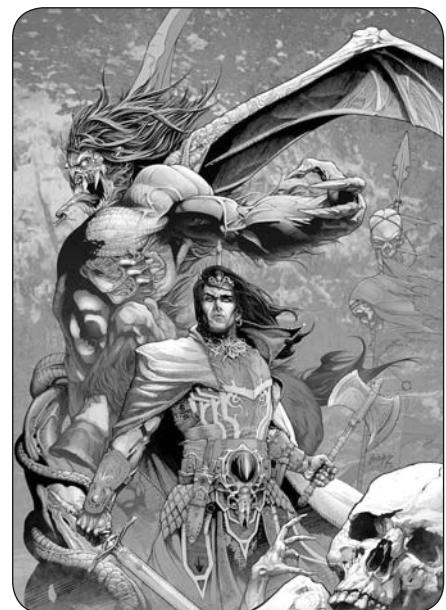
Az I. század derekán a Duna és a Tisza között új szarmata törzsek jelentek meg, a jazy-

gok és a roxelánusok. A II. században szövetségre léptek a markomannokkal, és betörték a római Pannónia tartományba. A birodalom csak hatalmas erőfeszítések árán tudta helyreállítani az előző állapotot.

Az Al-Duna vidékén (a mai Románia és Bulgária területe) a lakosság zöme főként trák, kisebb részben pedig kelta törzsekből állt. A trák törzsek közül jelentősek voltak a geták. Földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak. Harciasságukat az antik írók külön hangsúlyozták.

A Duna menti törzsek közül igen jelentősek voltak még a dákok. Erős törzsszövetségben éltek. A görögökkel már régóta kereskedtek. Az ország természeti kincsei, különösen az arany és ezüst, elősegítették a kézművesség fejlődését. A dákok kis falvakban éltek, nagyjából földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak.

Összeállította Uri Ferenc történész

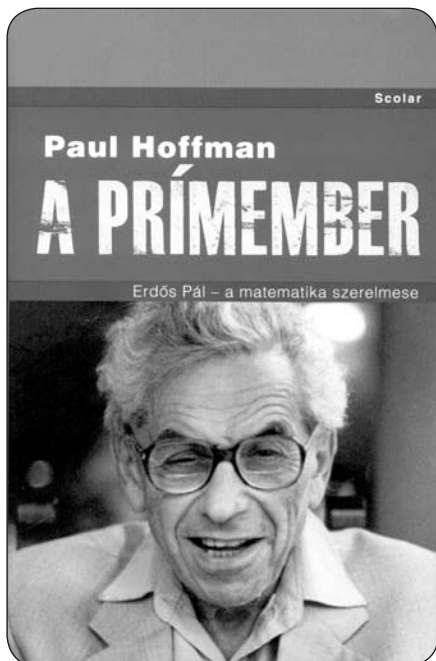
Modern kori barbárbrázolás

Erdős Pál (MTA Könyvtára)

Erdős Pál világhírű matematikus már életében a tudomány legendás alakja lett. A matematika volt az élete, a matematika volt mindene. Több mint másfél ezer matematikai tanulmánya jelent meg, több, mint előtte bárkinek. Kutatási témái elsősorban a számelmélet, a kombinatorika, az approximációelmélet, a halmazelmélet és a valószínűség-számítás területeiről kerültek ki. Erdőst világszerte ma is a legtermékenyebb matematikusként tartják számon.

A szülei matematikatanárok voltak. Három-négy éves korában a naptárral játszva tanult meg számolni. Elemi iskolába nem járt, az édesanyjával és egy német nevelőnővel tanult otthon. Amikor apja hazajött a hadifogságból, ő kezdte el angolra és matematikára tanítani a fiát, aki már gyermekkorában nagyon megszerette a matematikát.

A Prímember borítója

Nemzeti évfordulóink

Erdős Pál

(Budapest, 1913. március 26.–Varsó, 1996. szeptember 20.)

A magyar matematika négy óriása: Grätzer György (fényképezőgéppel a nyakában), Erdős Pál, Turán Pál és Rényi Alfréd Mátraházán

A budapesti Szent István Gimnáziumban érettségizett, rendszeres feladatmegoldója volt a Középiskolai Matematikai Lapoknak. A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem matematika–fizika szakára iratkozott be. Több egyetemi társával életre szóló barátságot kötött. Erdős Fejér Lipótnál doktorált, disszertációjának témája a prímszámok számtani sorozatokban való eloszlása volt. Első tudományos dolgozatában elemi bizonyítást adott Csebisev híres számelméleti tételére, amit aztán Kalmár László segített neki cikk formájában megírni. Az írás meg is jelent 1932-ben.

1934-ben ösztöndíjjal Manchesterbe utazott, ahol négy évet töltött. 1938-ban az Amerikai Egyesült Államokba ment, és majd csak tíz év múlva tért vissza Magyarországra. Ezzel megkezdődött Erdős világhírének kezdete: igyekezett mindenhol eljutni, ahol matematikával foglalkoznak, megpróbálta függetleníteni magát mindentől, ami a gondolkodásban zavarhatná. Munkahely, anyagi javak vagy a pénz számára csak nyűgöt jelentettek. Még az alvási fordított időt is minimalizálta, hogy még több idő jusson a matematika művelésére. Számos híres tudóst jól ismert személyesen, köztük Einsteint, Diracot, Wignert, Neumannt, Szilárd Leót és másokat.

Egyik sokat emlegetett híres eredménye a prímszámtételre adott elemi bizonyítás,

amelyet Atle Selberggel közösen dolgoztak ki. A matematika több területén, így a számelméletben és a kombinatorikában is gyakran használt megoldási eszköze volt a valószínűség-számítás alkalmazása. Erdőst nemcsak híres problémamegoldóként, hanem híres problémafelvető matematikusként is ismerték. Az általa érdekesnek tartott matematikai feladatok megoldására még kisebb-nagyobb pénzösszegeket is felajánlott. Élete során több mint félezer társszerzővel dolgozott együtt. A világ matematikusai használják a tréfás Erdős-számot is, ami azt fejezi ki, hogy (közös) cikkírásban mennyire sikerült megközelíteniük Erdős publikációit. Számos elismerésben részesült, a világ több akadémájának volt tagja és sok egyetemének díszdoktora. 1983-ban kiérdemelte a Wolf-díjat.

Egyszer megkérdezték tőle: „Mi a matematika értelme?” Ő visszakérdezett: „Mi az élet értelme?” Erdős Pál igazi válasza valószínűleg mindkét kérdésre ez lett volna: sejtés és bizonyítás.

Szabó Péter Gábor

Ajánlott irodalom

- Paul Hoffman: A Prímember. Erdős Pál kalandjai a matematika végtelenjében. Bp., 1999.
Bruce Schechter: Agyam nyitva áll! Erdős Pál matematikai utazásai. Bp., 1999.
Staar Gyula: A világegyetemi tanár – Erdős Pál. In: Staar Gyula: A megélt matematika. Bp., 1990.

Ahhoz, hogy horgászhasunk, nálunk nem kell halismereti vizsgát tenni. Sohasem kellett. Ebből következik, hogy horgásznemzedékek nőttek fel anélkül, hogy valós halismeretekre tettek volna szert. A horgászok túlnyomó többségének „haltani tudása” meglehetősen ingatag lábakon áll. Ebből – különösen a vidékünk-höz hasonló többnyelvű környezetekben – számos félremagyarázás születik, mert a hasonlóan csengő halneveket olyan halakra is áttűtetik, amelyeknek semmi közük egymáshoz.

A nemrégiben egyelőre ismeretlen – de minden kétséget kizáróan képzetlen – forrásból fakadt, hogy a „moruna” és a „maréna” halneveket ugyanarra a halra használta a szerző. Itt álljunk meg!

A tudományos (latin) neveket természetesen ez alkalommal elhanyagoljuk, és maradunk az adott nyelvben használt hivatalos halnevek használatánál.

Moruna van. És maréna is van. De!

A moruna a viza szerb neve. A maréna viszont magyarul van, szerb megfelelője pedig ozimica.

No, nem kell begyulladni, ha első nekifutásra nem ugrik be, mikor és hol találkoztatok ezekkel a halakkal. Mert aligha találkoztatok velük. Itt, ahol élünk, vízával meg marénával nem könnyű találkozni. És ahol van egyikből, ott a másikkal minden bizonnyal nincs. Ezt most körülmagyarázzuk.

A viza (és a többi vándorló tokféle) a vizeinkben élő kecsege rokonai, de sokkal nagyobbra nőnek. Tengerben élő, ívás végett folyóba vándorló halakról van szó. Tájainkon a régi időkben a viza, a vágótok, a sőregtok és a sima tok vándorolt fel a Fekete-tengerből. Rajtuk kívül további fajok (összesen húsz-egynéhány) is tartoznak a családba, és maradjunk annyiban, hogy valamennyit a kihalás veszélye fenyegeti.

A marénák – a Dunában két faj fordul(hat) elő – a vízrendszer úgymond másik végén él. Míg a viza és rokonsága a torkolatvidékről érkezett ide, a marénák a forrásvidék halai. Többnyire a hideg hegyvidéki tavakban és az azokba ömlő patakokban élnek. És közel sem akkorák, mint a vándorló tokfélék.

Ha figyelembe vesszük, hogy a viza és a többi tokféle ívás végett milyen távolra hatolt fel a folyón, és a marénák mennyire sodródtak le, megállapíthatjuk: aligha találkozhattak. Ezért mondjuk, ahol van egyikből, ott nincs a másikkal. Tehát ezen az alapon

Marénák és tokfélék

Nagy maréna

A hatalmasra növő fehér tok a tengerentúlon él, nálunk is előforduló rokonai a Fekete-tengerből szoktak ide vándorolni

nem keverhetők össze. Külalakjuk alapján még kevésbé.

Bár a tokfélék hasonlítanak egymásra, és haltanilag képzettnek kell lennünk ahhoz, hogy egymástól megkülönböztessük őket, a marénákkal egyikük sem téveszthető össze. Azok alkatilag – alapos egyszerűsítéssel – leginkább a balinra, a paducra... emlékeztetnek. Ezekről azonban könnyen megkülönböztethetők annak alapján, hogy a hátrészen – a hát- és a farokuszony között – olyan zsíruszonyuk van, mint a pisztrángféléknek.

A különbségek tehát égbekiáltóak. A zavart tehát csupán az keltheti – és olykor kelti is – amikor hozzá nem értő egyének haltani dolgokról beszélnek. Ott, ahol a haltani ismeretek nem teremnek a vízparton, az álhíresztelések kifejezetten butítóak. Tehát ismé-

teljük el: a viza szerb neve moruna; a maréna szerb neve ozimica. És azt is megismételjük: vizeinkben ne nagyon keressük őket. Ha pedig valaki mégis keresi, de nem találja, ne essen emiatt kétségbe. De ha véletlenül rátalál, azonnal szóljon. Az egyik hal magyar és a másik hal szerb nevének hasonló hangzása – ami másokat becsapott – számunkra jó alkalom arra, hogy két nagyon, de nagyon különböző hallal akár érintőlegesen is foglalkozunk. Hogy elmondjuk: vannak ilyenek is.

Az általános halismeretek kapcsán jut eszünkbe, hogy sok idő múlt el azóta, hogy ezzel a témával foglalkoztunk. Aki annak idején olvasta, nyilván már kinőtte lapunkat. Ugyanakkor megjelent a Ti nemzedéketek, amely ebben az ismeretanyagban nem részesült. Tehát hamarosan elővesszük a témát.

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

Szeptember 26.

Jusztina, Dániel, Őszéb, Ciprián, Cipriána, Damján, Kozima és Kozma napja.

Kozma: Latin eredetű név, a Cosma névből származik. Jelentése: dísz, ékesség, dicséret.

Damján: Görög, latin eredetű név, a Damianus név származéka. Jelentése: a népből származó, legyőző.

1945. IX. 26. (68 éve)

New Yorkban meghalt Bartók Béla világhírű magyar zeneszerző és népdalgyűjtő. A budapesti Zeneakadémián ismerkedett meg Kodály Zoltánnal, akivel életre szóló, szoros szakmai és baráti kapcsolata alakult ki. Bartók egyszerre volt tökéletes népzene kutató, zenetanár, zongorista és zeneszerző. Egyedi zenei stílusa a magyar népdalok és a modern európai irányzat ötvözetéből alakult ki. Legismertebb művei A kékszakállú herceg vára, A fából faragott királyfi és A csodálatos mandarin.

1709. IX. 26. (304 éve)

Meghalt Bottyán János, közismert nevén Vak Bottyán kuruc generális, a Rákóczi-szabadságharc hadvezére. Esztergomban született, valószínűleg 1643-ban. Egyik szeme világát csatában veszítette el, ezért katonái Vak Bottyánnak kezdték hívni. 1703-ig a német-római császári haderő császári ezredese, majd 1704-től Rákóczi felkelő hadseregének kuruc generálisa volt.

Szeptember 27.

Adalbert, Albert, Vince, Adolf, Károly, Krisztián, Damján, Damos, Florencia, Florentin, Florentina, Kósa, Kozima, Kozma és Mirabella napja.

Adalbert: Germán eredetű név. Jelentése: nemes fény, fénylő nemesség.

Mirabella: Latin eredetű név. Jelentése: csodálatos.

1980. IX. 27. (33 éve)

Az idegenforgalom világnapja: 1980 óta minden év szeptember 27-én ünnepeljük. Az Idegenforgalmi Világszervezet azzal a céllal hívta életre a világnapot, hogy általa előmozdítsa a turizmus fejlődését.

1825. IX. 27. (188 éve)

A vasút születésnapja – annak emlékére, hogy megnyílt az első vasúti pálya Angliában, Stockton és Darlington között. Vannak országok, ahol a vonatok (napi forgalomban használatos) sebessége 200 kilométer/óra fölött van, és vannak olyanok is, ahol a 40-50 kilométeres átlagsebességet sem érik el :-(

Szeptember 28.

Vencel, Bernát, Jusztina, Salamon, Szelim és Tárkány napja.

Vencel: Német, szláv eredetű név, a szláv Venceslav névből származik. A név a Wenzeslaus névforma német Wenzel rövidüléséből került a magyarba. Jelentése: koszorú, dicsőség.

Salamon: Héber eredetű bibliai név. Jelentése: békés, szelíd.

1817. IX. 28. (196 éve)

Megszületett Tompa Mihály költő, a népi-nemzeti irányzat jelentős képviselője. Írásaival lelkesen szolgálta a forradalom és a szabadságharc ügyét, de költészetében megszólalt a családi élet örömeinek és gondjainak sokféle változata is. A szabadságharc bukása után eleinte nyíltan fejezte ki a nemzeti fájdalmat: A golyához, Pusztán, Levél egy kibujdosott barátom után. Később a cenzúra arra készítette, hogy képes beszédben, allegóriákban, rejtett értelmű költeményekben szóljon nemzetéhez: A madár fiához, Télben, Új Simeon, A sebzett szarvas. (Kerestek rá ezekre a verseimre az interneten!) Szoros barátság fűzte Arany Jánoshoz.

1934. IX. 28. (79 éve)

Párizsban megszületett Brigitte Bardot francia színésznő. 1952-től filmezett. Játszott – többek között – A normandiai odú; A szerelem törvénye; Trójai Heléna; Egy párizsi nő; Hímnem, nőnem; Olajkeresők; Don Juan és Brigitte Bardot – A saját történetem I-II. című filmekben. Saint-Tropez-ben, Franciaországban él. Már régen nem filmez, az egykoron a fél világ által bálványozott színésznőnek matrónaként ma az állatvédelem a hobbija.

Szeptember 29.

Mihály, Rafael, Gabriella és Gábor napja.

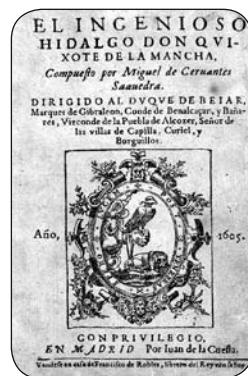
Mihály: Héber eredetű bibliai név, a Mi-kaél magyar formája. Jelentése: Ki olyan, mint az Istenő, Istenhez hasonló.

Gábor: Héber eredetű bibliai név, a Gabriel magyar alakváltozata. Jelentése: Isten embere, Isten bajnokai vagy „Isten erősné bizonyult”.

1000. IX. 29. (1013 éve)

Szent Mihály napja, Szent Mihály arkan-
gyal ünnepe. Az Utolsó Ítélet angyalaként a lélek jó és gonosz cselekedeteit mérlegeli. Innen ered a halottszállító saroglya Szent Mihály lova elnevezése. Szent Mihály napja a gazdasági év fordulója. A Szent György-napkor legelőre hajtott állatokat ilyenkor hajtották haza. Ez a nap a pásztorok elszámoltatásának, szegődttetésének időpontja is volt.

1547. IX. 29. (466 éve)

A spanyolországi Alcalá de Henaresben megszületett Cervantes (teljes nevén: Miguel de Cervantes Saavedra Cervantes) spanyol költő. Az elmés és nemes Don Quijote de la Mancha című főművében parodizálva szembeállította a lovagkor kultuszát a megváltozott világgal. Az egykori büszke lovagot a spanyol állam nem tudja eltartani, nincs miből megélnie. Don Quijote kóbor lovaggá válik, saját elképzeléseinek foglya lesz, amibe belebolondul (szélmalmok ellen harcol hű apródjával, Sancho Panzával, innen ered a szélmalmharcolás kifejezés az esélytelen, reménytelen, ám mégis megvívandó harcra).

Szeptember 30.

Jeromos, Zsófia, Felícia, Örs, Viktor, Becse, Honória és Honóriusz napja.

Jeromos: Görög eredetű név, a Hieronü-mosz névből származik. Jelentése: szent név.

Felícia: A Félix férfinév női párja. A Félix latin eredetű név. Jelentése: boldog, szerencsés.

1859. IX. 30. (154 éve)

A székelyföldi Kisbáconban megszületett Benedek Elek író, újságíró, mesemondó. Bölcsészeti tanulmányait Székelyudvarhelyen, majd Budapesten végezte. 1887-től 1892-ig országgyűlési képviselő volt, többször felszólalt a Parlamentben a gyermekirodalom fontosságát hirdetve. Sebők Zsigmonddal együtt szerkesztője volt a Jó Pajtás gyermeklapnak (1909 és 1919 között jelent meg Budapesten). 1921-ben hazatért a trianoni békeszerződés által Romániához csatolt Kisbáconba, ott élt haláláig, ahol példaképe, szervezője volt a szárnyait bontogató romániai magyar kalákásoknak, és a Cim-bora című ifjúsági lapot szerkesztette. Írói végrendeletének utolsó három sava: „...fő, hogy dolgozzanak!”

1901. IX. 30. (112 éve)

Világszéként Franciaországban kötelezővé tették a rendszámjelölést minden járművön, amely a 30 km/h sebességet képes elérni...

Október 1.

Malvin, Rómeó, Ludovika és Terézia napja.

Malvin: Germán eredetű összetett név, a németben a Malwin férfinév női párja a Malwine. Jelentése a jog barátja.

Ludovika: Germán, ófrancia, latin eredetű név, a Lajos férfinév latinított alakjának a női párja. Jelentése: hírnév, háború.

1975. X. 1. (38 éve)

Zenei világnap. Yehudi Menuhin világhírű hegedűművész kezdeményezésére és javaslatára az UNESCO október 1-jét a zene világnapjának nyilvánította. Mindez 1975-ben történt, azóta a világ minden pontján ezen a napon különös figyelmet szentelnek annak a csodának, amit zenének hívnak.

1908. X. 1. (105 éve)

Henry Ford bemutatta első széles tömegeknek készült autóját, a T-modellt, melynek ára 825 dollár volt. Mint minden jóhoz a világon -, ehhez is köze van a magyaroknak: igaz, hogy az autót Ford T-nek hívták, de főkonstruktor a makói születésű Galamb József volt. Az ő találmánya volt a T-modellnél alkalmazott bolygóműves sebességváltó és a levehető hengerfejú motor is. Vezetésével 1913-ban áttértek a mozgó összeszerelő szalagon történő sorozatgyártásra, mely aztán a világ autógyártását is forradalmasította. A Ford T-modell ezért lehetett korának első népaútója. Húsz év alatt 15 és fél millió példány készült belőle.

Október 2.

Petra, Tamás, Tomaj, Örs és Berengár napja.

Petra: A név eredetéről vonatkozóan több magyarázat létezik, egyik szerint héber, görög, latin eredetű név, jelentése kőszikla. Másik magyarázat szerint, a Petronella önállósult becézője.

Tomaj: Magyar, török eredetű név. Jelentése: hallgatag, mogorva.

2007. X. 2. (6 éve)

Az ENSZ határozata szerint az erőszakmentesség és a béke világnapja Mahátmá Gandhi születésének emlékére.

1761. X. 2. (252 éve)

Meghalt Mikes Kelemen memoáíró, műfordító, a 18. századi magyar próza-irodalom legnagyobb alakja. Részt vett a szabadságharcban, majd a bukás után Rákóczival együtt vállalta a száműzetést. Mint Rákóczi apródja, majd kamarása négy évtizeden át volt szemtanúja az emigráció életének. Erről adott képet Rodostóból írt Törökországi levelek című, fiktív személyhez címzett levélgyűjteményében, amelyet francia irodalmi példára valószínűleg 1735 után írt.

Őszülő erdő

Az őszi erdő minden évben megismétlődő pazar színjátéka a lombszínváltozás, de ezen és az ugyancsak jellemző szeptemberi szarvasbőgésen kívül még ezernyi említeni való akad. A tölgyesekben bizonyos években nagyon gyakori az ízletes vargánya. Minthogy ez az egyik legkedveltebb gombafaj, amelyet rengetegen gyűjtenek, az utóbbi időben különösen a városok környékén és a felkapott kirándulóhelyeken igen megritkult. Könnyű felismerni: kalapjának a színe változó, néha szürkésbarna, máskor meleg gesztenyebarna, a húsa fehér, s ha megtörjük, nem színeződik el. Úgynevezett gyökérkapcsolt (mikorrhizás) gomba, amely a tölgyekhez kötődik. Késő őszi terem. Nagyobb számban az esős években jelenik meg.

Ugyancsak a tölgyfákkal gyökérkapcsolt gomba a tölgyfa-érdestinóru. A piros kalapú, nagyon mutatós gomba helyenként és esetenként nagyobb számban fordul elő. A húsa megtörve vörhenyesre vagy lilásra színeződik, de mivel nem mérgező, így ehető gomba. Gombagyűjtés közben gondoljunk az elkövetkező évekre is, ezért kíméljük a már elöregedett, fogyasztásra alkalmatlan példányokat, ne rúgjuk fel őket!

Minthogy gombászás közben főleg a talajt, az avarat figyeljük, ott rengeteg rovar, csigát és más apró élőlényt is láthatunk. Gyakori például a levelek között lustán mászó erdei ganéjtűró. Lilás szárnyfedői különösen akkor csillognak szépen, amikor az állat olyan helyre ér, ahol a kora őszi napsugarak aranyos foltot rajzoltak az avarra.

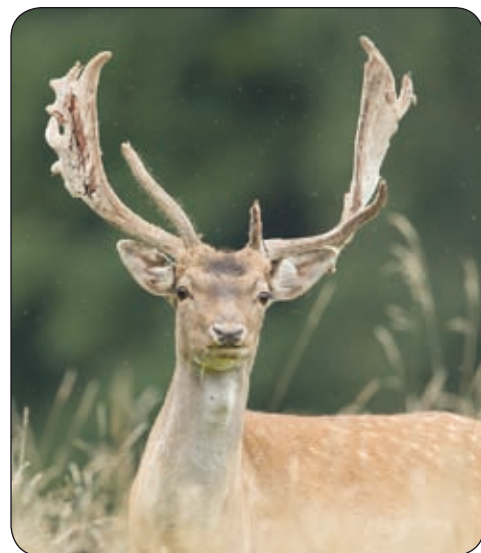
Ha megemelünk egy félig-meddig földbe ágyazódott vaskos ágat vagy tuskót, néha valóságos miniállatkertet találunk alatta. Ott rejtőzik az éjszakai életmódú kékfutrinka, de láthatunk ászkákat, póko-

kat, csupasz csigákat, ezerlábúakat és még sok más apró állatot. A korhadó avarral és gombákkal táplálkozik az ikerszelvényesek közé tartozó erdei vaspondró. Hazánkban mintegy ötven fajuk ismert, többségük erdőlakó. Hengeres testük minden szelvényén két lábpár van. Az erdei utak mentén, különösen a nedves, párás helyeken szeptemberben még felverhetjük a nagyon szép közönséges medvelepkét. Sötétkék foltokkal mintázott élénkpiros hátszárnyai csak ilyenkor, repülés közben tűnnek elő. Kora ősszel még repül az erdei szemeslepke, de felbukkanhat a nagy gyöngyházlepke és még több más faj is.

Ízletes vargánya

A szarvasbőgésnek már rég vége van, amikor – október második felében – barcogni kezdenek a dámbikák. A lapátjaikat megtisztító állatok néha összemérik erejüket, de a küzdelmük sohasem olyan heves, mint a gímszarvasbikáké. Eltérő a két fajnak a párással kapcsolatos viselkedése is. Míg a gímszarvas maga keresi fel a teheneiket, a dámbika sekély teknőt kapar az erdőben, abban állva viszonylag halkán barcog, s a teknőbe engedi az ondóját és a vizeletét is. A barcogó dámbikákat a tehenek keresik fel.

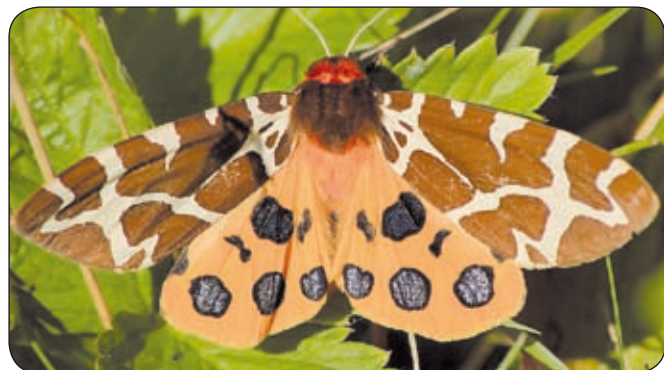

Dámszarvas

Ősszel mindig nő a parkok és az arborétumok látogatottsága, ami valószínűleg a lombszínváltozással magyarázható. A levelekben gyönyörködve azonban sok vonuló madarat is megfigyelhetünk. Augusztusban-szeptemberben mindig gyakoriak az erdőből érkező, délnek tartó seregélyek, kormos és örvös légykapók, de kerti rozsdafarkúak és poszták is láthatók. Októberben rendszeres átvonuló a sárga- és a tüzesfejű királyka, s ahol ostorfák is állnak, megjelennek az északról érkező szőlőrigók. Novemberben nagy fenyőrigócsapatok is megfigyelhetők. A tölgyfákon tenyésző sárga fagyöngy termését kedvelik a léprigók, ezért azokban a parkokban, ahol sok a fagyöngy, egészen a tél végéig kitaranak. Jelenlétüket egyebek között a jellegzetes erős cserregésük árulja el.

A parkokban sok ember jár, ezért az ott élő mókusok is bizalmasabbak, néhány lépésnyire sétálhatunk el mellettük anélkül, hogy a fára meneküljenek. De alig állunk meg, viselkedésük nyomban megváltozik. A legközelebbi fatörzsre kúsznak, s kaffogó hangot hallatva és a farkukkal idegesen csapkodva fejezik ki nyugtalanságukat. Ha tovább sétálunk, hamar megnyugszanak, s néhány másodperc múltán már újra az avarban vagy a pázsiton keresgélnek.

Sch. E.

Közönséges medvelepke

Tüzesfejű királyka

A madár és a borz

Afrikában, Ázsiában, de még Nepálban és Indiában is honos egy igencsak érdekes állat, a méhészborz. A nevéből már sejthetjük, mennyire szereti a mézet.

Ez a kedves állat érdekes külsővel van megáldva, ugyanis olyanira vastag, szívós és rugalmas a bőre, hogy ellenáll a méhek fullánkainak, sőt a mérges kígyó harapásának is. Ezt kihasználva előszeretettel dülja fel a vadméhek kaptárait, és lakmározik a méhek lárváiból és a mézből.

Ebben segítségére van a mézmutató madár is, akinek nevéből már tudhatjuk, mire specializálódott. A madárka különleges csörgő nyelvén figyelmezteti a méhészbort, ha méhkaptárt talált, és a két állat összedolgozik. A borz kiássa a méhkaptárt, a madárka pedig kivieszi belőle a számára oly fontos viaszanyagot.

A méhészborz természetesen nemcsak mézzel táplálkozik. Igencsak szereti a kisemlősöket, apróbb madarakat, de kedveli a kígyókat, teknősöket, valamint gyökereket, gumókat és gyümölcsöt is szívesen fogyaszt.

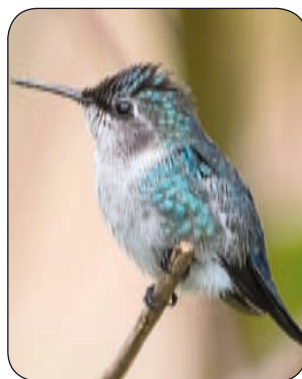
ÁLLATKIRAKAT

A világ legkisebb madara

A méhkolibri vagy vöröstorkú kolibri Kuba fő szigetén és az Isla de la Juventud területén honos. Kóborlóként eljut a Bahama-szigetekre is. A természetes élőhelye szubtrópusi vagy trópusi erdők, mocsári erdők, sík vidéki nedves cserjések.

Testhossza mindössze 6 centiméter, testtömege 1,6–2 gramm, ezzel kiérdemli a világ legkisebb madara címet. A hím feje és torka vörös, a háta, szárnya és farka kék, alsó fele fehér. A tojó színe fakóbb.

Nektárral táplálkozik, de rovarokat is fogyaszt. A nevét apró termetéről és a repülés közben hallható hangjáról kapta, ami a méhre emlékeztet. Ezt a hangot a másodpercenkénti 30–80 szárnycsapása váltja ki. Repülés

közben meg tud állni egy helyben, sőt hátrafelé is tud közlekedni.

Ágakhoz rögzíti törmeléből, mohából és pókhálóból készített fészket. Fészekalja 2 tojásból áll, melyen 14 napig kotlik.

Medvemacska az Andokból

Évtizedek óta múzeumban porosodtak a bizonyítékok, amelyek alapján a tudósok most azonosítottak egy új emlősfajt Dél-Amerika felhők fölé nyúló hegyeiben.

Cseppet sem rendkívüli, ha Földünk egy-egy rejtett zugában eddig ismeretlen apró élőlényekre bukkanak a tudósok, vagy a tenger alatti „gabonaköröket rajzoló” ufóról derül ki, hogy valójában egy új halfaj. Legfeljebb eltöpreng az ember, hogy mennyire nem ismerjük a minket körülvevő világot, és vajon hány fajt pusztítunk ki, mielőtt megismernénk őket.

Az viszont már igencsak ritka, hogy egy viszonylag nagy testű emlős bukkanjon elő a fák közül, amelyet eddig soha senki nem látott. Márpedig az Andokban épp ez történt.

A macskamedve, hivatalos nevén olinguito évtizedek óta az első ragadozó, amelyet a nyugati féltekén új fajként írtak le. Tíz évbe telt, mire a tudósok azonosították az új emlőst. Minden azzal kezdődött, hogy Kristofer Helgen zoológus talált néhány csontot és bőrt egy chicagói múzeum raktárában. A sokszor több mint százéves, összezsúfolva csomagolt, esetenként rosszul felcímkézett óriási gyűjteményekben nem ritkaság az ilyesmi.

A vörös bunda és az ismeretlen koponya azt feltételezte, hogy új fajról lehet szó, amit a DNS-vizsgálat meg is erősített. A 35 centiméter hosszú, egykilós olinguito az emlősök azon csoportjába tartozik, ahol a kutya, macskák, medvék és rokonaik foglalnak helyet. Tudományos neve Bassaricyon neblina, legközelebbi rokona pedig a mosómedve.

Miután felkutatták Kolumbia és Ecuador magas hegyeiben, fény derült életmódjára is. Magányosan él, éjjel aktív, és bár ragadozó, főleg növényi táplálékot fogyaszt – gondolkunk párhuzamként a medvére. Barnászörös bundája igen sűrű, alkalmazkodva az ötezer méter feletti magasság cseppet sem barátságos klímájához. Élete nagy részét a fákon tölti, egyszerre csak egy utódot hoz világra. Ugyan még elég keveset tudunk róla, annyi már bizonyosnak látszik, hogy élőhelye csaknem feléről már elűzte az ember terjeszkedése.

Új delfinfajt fedeztek fel Ausztráliában

Évszázadokig azt hitték róluk, hogy a palackorrú delfinekhez tartoznak.

Mintegy 150 delfin él Melbourne partjainál, ez idáig palackorrú delfineknek hitték őket, azonban a részletes DNS-vizsgálatok bebizonyították, hogy a populáció valójában egy új fajhoz tartozik.

Az új delfinféle a Tursiops australis latin nevet kapta.

A fajt a Melbourne-i Egyetem tudósai azonosították Kate Charlton-Robb, a Monash Egyetem kutatójának vezetésével. A szakértők számos delfinkoponyát is összehasonlítottak a részletes DNS-elemzés mellett, így derült ki, hogy egy eddig azonosítatlan állatfajról van szó.

„Ez egy hihetetlenül izgalmas felfedezés, mivel eddig csak három új delfinfajt ismertünk meg az 1800-as évek óta” – véleményezte a kutatás jelentőségét Kate Charlton-Robb.

„Ami még izgalmasabb, hogy ez a delfinfaj itt él az orrunk előtt, de csak két populációját ismerjük, egyiket a Port Phillip-öbölben, másikat a Gippsland-tavakban, Victoria államban.”

Az új delfinek azonnal veszélyeztetettként kerültek fel a Természetvédelmi Világszövetség vörös listájára.

RÜGYFAKADÁS

Bemutakozom

A nevem Boconádi Klaudia. Az óbcesei Petőfi Sándor Általános Iskola 4. b osztályába járok. A magasságom 150 cm. A testsúlyom? Hát, azt nem tudom, nem szeretek méredezni. Világosbarna a hajam színe, és kék a szemem. Hosszú, sűrű, fekete szempilláim vannak. Az arcom tele pattanásokkal. Anyu szerint én a kamaszkorban vagyok.

Nagyon szeretek a Tisza-parton kerékpározni, a parkban nagyokat sétálni, zenét hallgatni és rajzolni. Talán ezért is tartozik a kedvenc tantárgyaim közé a természetismeret, a zene és a rajz. Diszkótáncra járok, és a szüleim megígérték, hogy úszásra is mehetek. Gyűjtöm a Pó Pajtást és az Oriflame katalógusokat. Már egy szájfényt is rendeltem belőle!

Szabad időm nagy részét a számítógép mellett töltöm, de a házimunkába is besegítek.

Az osztálytársaimmal nehezen jövök ki, sokat veszekszünk. Nagyon érzékeny lány vagyok. Ha feldühítenek, verekszek, kiabálok.

Szeptembertől már ötödikes leszek. Új tantárgyak és új tanáraink lesznek. Remélem, hogy jövőre is jó eredményt érek el.

Boconádi Klaudia, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

A tükör előtt

Mint minden kamasz, én is sokat változtam. A kamaszok sok átalakuláson szöktak keresztül, amelyek többnyire észrevehető változások.

Az utóbbi időben három-négy év alatt nagyon sokat változtam. Ezek a változások jó és rossz dolgok is, de többnyire jó dolgok. Például nagyot nőttem és soványabb lettem, aminek nagyon örülök, mert sokkal jobban érzem magam a bőrömben. Elkezdtem sportolni, vagyis gyakran futok a barátaimmal.

A futást nagyon szeretem, és a kedvenc sportjaim közé tartozik. A hangom sokat változott, és még fog is, szerencsére. Az egyik legrosszabb változás, amit a rossz, nem hasznos dolgok közé sorolok, hogy az utóbbi időben nagyon keveset szoktam tanulni. Ez az osztályzatok rovására megy, és észrevehetően rosszabbak a jegyeim. Mostanában sosincs kedvem tanulni. Vagy álmos, fáradt vagyok, és olyankor inkább az alvást vagy a pihenést választom. Ha pedig elkezdek tanulni, akkor gyorsan ráunok, és ilyenkor abba is hagyom. Később rájövök, hogy jobb döntés lett volna, ha folytatom a tanulást, mert ellenőrzőt írunk belőle vagy felelünk. Még nem nagyon gondolom magamat sikeresnek, mert a jegyeim nem olyanok, mint amilyeneket szeretnék.

Nagyon kíváncsi vagyok, hogy milyen változásokon fogok még keresztül menni, hogy hogyan fogok kinézni pár év múlva, de türelmesen várok, mert majd eljön egyszer az az idő is.

Földi Krisztián, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Másodikos koromig még nem érdekelt, hogy másoknak mi a véleménye rólam. Azóta ez már megváltozott.

Sosem álltam a tükör előtt órákig, keresve, hogy miben különbözök másoktól. Most képes vagyok két órát a tükör előtt ülni, és nézni az arcomat, hajamat, alakomat. Másodikban még egészen sima hajam volt, vállig érő. Azt hiszem, hogy akkor még sötétszőke volt a természetes hajszínem. Az arcom napbarnított és szép volt, pattanásmentes. Nem voltam magas akkor sem. Sportolni végképp nem szerettem, de mindig sovány voltam.

Így hetedik végén, fél lábbal a felnőtté válás küszöbén, megváltoztam. A hajam derékig érő, göndör, és sajnos már nem sötétszőke, hanem barna. Az arcszínem megfakult, és a bőrhibák is megjelentek rajta. Magas most sem vagyok. A sportot megszerettem: futok, kosárlabdázok, röplabdázok, tollaslabdázok és görkorcsolyázok. Most sem tartom magam kövérnek, de lehetnék soványabb is.

Nem keseredem el, mert tudom, hogy ez csak egy átmeneti állapot, mert én sem leszek örök tinilány, pár év múlva egy szép, boldog, kiegyensúlyozott hölgy leszek.

Sandra Tomić, 7. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Ülök a tükör előtt, és ámulva nézem magam.

Vajon hogy változhattam meg ilyen gyorsan? A fejem megnyúltott, az arcomon itt-ott egy pár pattanás virít... vajon mikor alakultam így át? Most csak azt várom, hogy megjelenik arcomon a szakáll és a vastag szemöldök. Észre sem veszem, és már felnőtt formám lesz. Félek!

Nem tudom, fel vagyok-e készülve arra a nagy feladatra, hogy ki kell bújnom majd a gyerekformámból, amely oly gondtalan. Bambán nézem a tükört, és ámuldozom magamon, mikor változtam meg? Tudni fogok-e járni a felnőttek ösvényén? Bámulom a tükört, de a gondolataim össze vannak keveredve, vajon mi lesz, ha felnövök? Lesz-e olyan jó a felnőttkor, mint a gyermekkorom? Nem tudok szabadulni ezektől a gondolatoktól. Már nem merek tükörbe nézni, mit fog nekem mondani, ha belenézek? Újabb meg újabb gondok gyötörnek minden változás láttán. Minden alkalommal csak rosszabb lesz. Ezért kérdem folyvást, vajon hogy lesz tovább?

Lesz-e, akivel megosztom a gondolataimat?

Vajon jó úton megyek-e?

Mit tartogat számomra az élet?

Ezek a gondolatok járnak a fejemben reggel, este, amikor csak tükörbe nézek. Tavaly még ilyen gondolatok nem tolongtak a fejemben. Akkor gondtalan és elégedett voltam, vidám fiú, játékos, tele izgalommal és kíváncsisággal. Dundi arc, gyerekes mosoly, keskeny vállak, rövid lábak, hát ilyen voltam.

Most, ha tükörbe nézek, egészen mást látok, megnyúlt arc, komoly ábrázat, széles vállak, a karomon kicsi izmok dudorodnak, és megnyúltak a lábaim.

Én így látom magamat a tükörben.

Tumbász Dávid, József Attila iskola, Bácskertes

Ilyen vagyok

Szerintem egy emerről csakis a külső környezete tudja megadni a legpontosabb leírást, de most megpróbálkozom ezzel a nehéz feladattal, és írok magamról.

A nevem Vastag Tímea, de a családom és a barátaim röviden csak Timinek szólítanak.

Külsőmet tekintve először a magasságomat említeném. Nem vagyok magas, sőt kifejezetten az alacsony kategóriába tartozom. A szemem színe barna, ami egyáltalán nem számít különleges szemszínnek, de hasonlít a csokoládé színéhez, ami szerintem széppé teszi. Úgy gondolom, hogy az orrom, a fülem, a szemöldököm és úgy általában ez a területem teljesen arányos méretű.

Talán még a testalkatom az, amiről írhatnék pár sort. Nem vagyok vékony az átlagos testalkatúakhoz tartozom. A külsőmet nézve a kissé széles csípőmmel és combommal vagyok leginkább elégedetlen.

Azt szokták mondani, hogy a külső nem minden, ezért megpróbálom a belső jellememet is papírra vetni.

A belső tulajdonságok közül legjobban a szorgalom és a kitartás az, amelyek rám jellemzőek. Olyan vagyok, hogy amit célként kitűzök magam elé, azt mindig elérem, akármennyi energia és munka szükséges hozzá.

A legtöbbször megértő, segítőkész és jószívű vagyok az emberekkel, de megtörtént már, hogy kihoztak a sodromból, és hozzám közel álló személyeket bántottam meg.

Van jó humorérzésem is, képes vagyok a humoros dolgokon akár hosszú időn keresztül is nevetni, és talán ez az a tulajdonság, melynek segítségével túlteszem magam a fájó dolgokon.

Jellemző még rám, hogy fegyelmezett vagyok, tudom, hol a határ, érzem, mit szabad és mit nem egy adott szituációban.

Szerintem a környezetem is hasonlóan gondolkodik rólam, de általában, ha rólam beszélnek, mindenki ott van, csak én hiányzom. Ezért pontos információim nincsenek.

RÜGYFAKADÁS

A barátaim főként a humoromat és a segítőkészségemet említik meg, ha rólam adnak leírást. A tanáraink leginkább a szorgalmamat és a megbízhatóságomat látják, és ezek ismeretében alkotnak rólam véleményt. A családom az összes tulajdonságomat ismeri, és ezek alapján bírálják, illetve szükség esetén ezek emlegetésével öntenek belém lelket.

Többé-kevésbé külsőleg és belsőleg is elégedett vagyok magammal. Szerintem az a legfontosabb, hogy egy ember mindig kihozza magából a legtöbbet mások és maga előtt is, mert ezáltal a kisugárzásával a környezete számára is pozitív személlyé válik. Ezen az úton próbálok én is haladni, de úgy, hogy közben senkit se utánozzak, és mindvégig önmagam maradjak!

Vastag Tímea, 8. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

A nevem Fodor Kinga. Nemsokára tizenegy éves leszek.

2002. május 23-án születtem Zentán. A szüleimet Fodor Ildikónak és Bálint Zoltánnak hívják. Anyuval és a nevelőapukámmal élek együtt. Van két féltestvérem. Magyar nemzetiségű vagyok.

A hajam színe sötétbarna, a szemem zöld. Magasra nőttem, szinte már akkora vagyok, mint a huszonkét éves nővérem. Igyekszem szépen öltözködni, és szerintem ez sikerül is.

A Szivárvány óvodába jártam. Most a Thurzó Lajos Általános Iskola 4. b osztályának a tanulója vagyok. Igyekszem mindig jó jegyeket kapni. Mindenképpen szeretnék tovább tanulni, méghozzá valamelyik szegedi egyetemen.

A hobbim a balettozás. Szeretek még olvasni, kompizni, tévét nézni, de legjobban a barátaimmal játszani. Kedvenc állatom a szurikáta és a kutya. Nekem is van egy kutyusom, a neve Pici. Anyukámnak mondtam már, hogy szeretnék egy szurikátát is, de nem nagyon tetszett neki az ötlet.

Anya szerint a sok jó tulajdonságom mellett van egy rossz is. Még-hozzá a feledékenység. Őszintén szólva van benne valami!

Fodor Kinga, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

A nevem Kovács Dobák Orsolya, de mindenki csak Orsinak becéz. A 7. b osztályba járok.

1999. október 22-én születtem. A hajam szőkésbarna, a szemem színe pedig kék. A testsúlyom 50 kg. Sajnos szemüveget hordok, bár mindenki azt mondja, hogy sokkal szebb vagyok szemüveggel, nekem mégis az a véleményem, hogy jobb lenne, ha nem kellene viselnem. A számmal sem vagyok kibékülve. Az alsó ajkam túl vastag, a felső pedig az alsóhoz viszonyítva túl vékony. A hajam sem tetszik. Jobb lenne, ha egyenes volna, de ehelyett hullámos. Igazából a szemem az egyetlen, ami számomra elfogadható.

Azt szeretem magamban, hogy mindig megmondom a véleményem, még a barátnőimnek is, és emiatt van, hogy vitatkozunk. Viszont az nem igazán tetszik, hogy elég vulkanikus a természetem. Ha valaki feldühít, nagyon érzékenyen reagálok, és megtörténik, hogy kiabálok is, erre persze nem vagyok büszke. Mikor lehiggadok és megnyugszom, akkor mindent megbánok. Leginkább az tud feldühíteni, ha a hátam mögött kibeszélnék. Mindig azt mondom, ha van velem valami problémád, azt a szemembe mondd! A másik dolog, ami fel tud idegesíteni, ha valaki a szemembe hazudik. Olyankor nagyon kiborulok. Leginkább a pörgősebb zenét kedvelem. A táncsal ugyanígy vagyok. Anyukám sokszor mérges azért, mert nincs rend nálam. Mindig azt mondja, hogy már megint úgy néz ki a szobám, mintha három hete nem lenne kitakarítva. Pedig van, hogy összepakolok, de egy órával később úgy néz ki, mintha semmit sem csináltam volna.

Igazából minden színt szeretek, de leginkább a zöldet kedvelem. A ruháim inkább sötét színűek, de van pár világosabb darab is. Leginkább a farmert kedvelem, és nem követem a divatot sem. Persze, azért nem járok a nagymamám szoknyájában, de nem vagyok divatmegszállott.

A barátaim leginkább a humorérzékemet kedvelik. Mindig azt mondják, hogy mellettem sohasem unatkoznak. De az a helyzet, hogy én sem unatkozom mellettük. Ha szomorú vagyok, akkor jól leplezem. A „szurkálódásokból” is igyekszem viccet csinálni. Van, amikor sikerül, van, amikor kevésbé.

Az a helyzet, hogy estig tudnék mesélni magamról, de most röviden csak ennyit írtam.

Kovács Dobák Orsolya, 7. osztály, Cseh Károly iskola, Ada

Katasztrófa! Ha belenézek a tükörbe, nem én ijedek meg, hanem a tükör. Mindenhol van valami hibám.

Az arcommal van a legtöbb gond, igazából nem az arcommal, hanem amik rajta vannak. Minden katasztrófa. A fülem, orrom, szemem, szám... Mindent legszívesebben kicserélnék, ha lehetne. A fülem nem nagy, de klempának néz ki. Tele van anyajeggel. Az orrommal van a legnagyobb baj! Olyan görbe, mint a kanyargós út. Azt utálok a legjobban. A szám kicsi, fölötté van egy nagy barna anyajegy, ami nem nagyon rontja az összképet, tűrhető. A szemem, mint a boszorkányoké, olyan sötétbarna, hogy már sötétebb nem is lehet. A fejemen egyedül a hajam jó. A fülem miatt a hajam általában kiengedve hordom, de már az is unalmas. Lehetnék magasabb, de felhőkarcoló sem szeretnék lenni. A testsúlyommal mindig elvagyok. Nem vagyok sem túl kövér, sem túl sovány, de a kilók rossz helyre mennek. Több mozgás, sport kéne. Hát rólam elég ennyi is.

Remélem, ez idővel megváltozik, ahogy múlnak az évek. Nagyon remélem!

Fehér Melinda, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

Kaszás Tamásnak hívnak. Öttagú családban élek, hárman vagyunk fiútestvérek. A két bátyámat nagyon szeretem. Én eleven, barátkozós fiú vagyok.

Fekete, hosszú hajam, barna szemem van. Szemüveget hordok. Kedves és mosolygós vagyok, ezért sok barátom van. Az idősebbeknek szívesen segítek. A rossz tulajdonságom az, hogy keményfejű és akaratos vagyok. Amit szeretnék, azt elérem. Három éve kajakozok, és már nagyobb versenyeken is voltam. Azért kedvelem ezt a sportot, mert szeretem a természetet és a nagy vízen evezni. Ez nyugalommal tölt el.

Próbálok mindig szót fogadni, hogy a családom büszke legyen rám.

Kaszás Tamás, 4. osztály, Thurzó Lajos iskola, Zenta

Naplórészlet

2013. március 2.

Reggel izgatottan mentem iskolába. Alig vártam a magyarórát, hogy végre megtudjam, hányas lett a javító ellenőrzőm. Az első, eredeti tudásfelmérőm nem épp úgy sikerült, mint ahogy én vártam. Viszont a javító ötös lett. Arra sokat tanultam. A szüleim nagyon örültek neki, büszkéek voltak rám, és mondták is, hogy milyen okos és szorgalmas vagyok.

2013. március 12.

Én voltam ma az ügyeletes diák. Féltem ettől a feladattól. Hisz mi van, ha rosszkor csöngetek. Erről megkérdeztem anyukámat, és ő nevetve azt mondta, hogy akkor majd lekiabálnak, és más nem fog történni. Hát ezzel nem nyugtatott meg. Mikor arra került a sor, hogy le kellett mennem a portára, nagyon izgultam. De ott volt egy kedves takarítónő, aki mindent elmagyarázott. Másrészt, az ügyeletességnek köszönhetően, nem írtam matekellenőrzőt. Ennek azért örültem, mert semmit sem tanultam rá. Otthon ezt elmeséltem a szüleimnek. Azt mondták, hogy bolondnak bolond a szerencséje.

Faragó Anita, 7. osztály, Ivan Goran Kovačić iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Szerelem

Mikor először láttalak,
Nem tudtam, hogy téged vártalak.
Te vagy az, akire mindig is vágytam,
Ezt már akkor láttam.
Csak a te szemedből ragyog rám az élet,
A te mosolyodtól minden újraéled.
Szerelem, szerelem, te győztél szerelem!
Mért fáj úgy ez a kínzó érzélem?
Mért kell ennek véget érni,
Hogy lehet szeretet nélkül élni?

Hajdu Amanda, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya

Nyári élményem

Egyik napon elmentünk a gyümölcsösbe.
Izgatottak voltunk, mert aznap rendezték az úszóbulit. Jött néhány osztálytársam, ott voltak a szüleim, a házi barátok, a kishúgom. Volt is nagy sürgés-forgás! Mi, gyerekek fürödtünk, míg sült, főtt az ebéd. Előd búvárkodott, Emese ugrált nagyokat, Tamás piszkálta a lányokat. Támadt egy ötletem, hogy a lányok vegyék a fiúkat a nyakukba, és aki előbb lelöki a másikat, az nyer. Persze mi győztünk Tomival négy ketőre.

Aztán közös erővel felfújtuk a nagy, kerek úszógumit, amivel igen elszórakoztunk. Apukámnak az az ötlete támadt, hogy a nagy úszógumiból kiborítjuk Emesét, amin ismét jót kacagtunk. Valaki dinnyét emlegetett, és rögtön ugrottunk is ki a vízből. Aztán jött a lángos, ami nagyon finom volt. Viszonzásul mi, gyerekek kávét főztünk a felnőtteknek.

Mire a nap nyugovóra tért, nagyon elfáradtunk. Apukám hazavitte a gyerekeket.

Ma is jó érzés tölt el, ha arra a napra gondolok.

Szemő Nikolett, 6. osztály, Samu Mihály iskola, Óbecse

Séta a Duna partján

Sétáltam a Dunának nedves partján,
A víz sietve haladt tovább.
Felszínéről a tűző nap mosolygott rám,
Néha-néha még mintha szólt is volna hozzám.

Dél van, s a Duna délre folyik,
A rossz kedv tőle csak elfolyik.
Rajta a levelek is táncot járnak,
Soha, soha nem alszanak.

A folyó, mint egy nyugtalan szellem,
Nem áll meg a mederben.
A faágak, akár a bánatos lelkek, úsznak a vízen,
Utaznak messzire innen.

Szépséges, szerény lény a Duna,
Nem tudom, miért, de valahogy fura.
Lennék a rohanó folyó helyében,
Utazhatnék a Fekete-erdőből a Fekete-tengerbe.

Mészáros Noémi,
6. osztály, Kis Ferenc iskola, Szilágyi

Kedves Pajtások!

Bemutakozások helye a mai Rügyfakadás.

A legegyszerűbben és legközvetlenebbül a 4.-es **Bocónádi Klaudia** oldotta meg ezt a feladatot. Dicséretes, hogy már a 4. osztályban megtanuljátok figyelni és fegyelmezni magatokat.

Jól átgondolt, szabályosan megszerkesztett írás **Vastag Tímea** vallomása. Reális életszemlélete a nyolcadikos bölcsességével párosul ebben a fogalmazásban. Példamutató.

Tumbász Dávidot az érzelmek vezetik. Megrettenve veszi észre a tükör előtt külsejének változásait. Összehasonlítja magát régi énjével, amely nem csak külsőleg volt más, és szorongás vesz rajta erőt. Úgy érzi, elindult a felnőtté válás útján, és búcsút kell vennie a gondtalan gyermekkortól.

Dávidnak figyelmébe ajánlom **Földi Krisztián** fogalmazását. Krisztián pozitívan éli meg a kamaszkori változásokat. Jól érzi magát a bőrében, barátainak és a sportnak köszönhetően. De az önkritika sem hiányzik írásából, s ez azért jó, mert ha már észrevette, hogy hanyagolja a tanulást, van remény javulásra ezen a téren is.

Nemcsak a bemutatkozás céljából írt vallomások tárják fel tulajdonságainkat, de a napló, a vers (pláne, ha szerelmes!), még a tájleíró költemény, sőt egy elbeszélő fogalmazás is elárulhat valamit a szerzőről. Erre is találtok példát a mai válogatásban.

Örömmre a héten megérkeztek az első küldemények, ezeket köszönettel nyugtázom a következő munkatársaimnak:

Ada: Gordán Carmen, Hugyik László (3 írás), Szécsényi Kata (2 írás) és Vastag Krisztina (3 írás); **Rajzot küldött:** Bajusz Réka–Kitti Tamara, Búcsú Áron–Csonka Bence, Istenes Gábor–Bera Áron, Jankovič Danyel, Koós Enikő–Mészáros Fanni, Kovács Virág–Véber Amarilla, Kubina Molli–Agócs Ágota, Lajkó Dennis–Rácz Zoltán–Dimović Gorán, Nagypál Noé–Vajer Zsolt–Szollár Edvard, Tajti Viktor–Fejér Tóth Tamás, Tóbiás Bettina–Németh V. Zsóka, Torma Balázs–Cvitkó István, Tóth Veréb Ivett–Apró Zsanett, Virág Henrietta–Vastag Beáta–Kelemen Petra;

Csantavér: Angyal Emese, Ali Karolina, Fehér Melitta, Horvát Kriszta, Horvát Réka, Kozma Valentina, Lassú Ivett, Pálity Harisz, Tölcsér Ádám, Tót Réka;

Óbecse, Sever Đurkić iskola: Kocsis Károly, Szarvas Róbert és Vajda Adriana;

Zenta, Thurzó Lajos iskola: Gazsó Boglárka, Hodik Ákos, Homolya Enikő, Janjić Petár, Kertész István, László Árpád, Papp Szimonetta, Parigrosz Krisztina, Szilágyi Loretta, Szórád Réka, Tripolszki Péter és Viakter Evelin.

A folytatást várom:

Tomán Mária

Jennifer Lopez

Egyáltalán nem túlzás azt állítani, hogy a csapból is ő folyik. Ha zenei tévécsatornát nézünk, bizonyára előbb-utóbb ráfutunk valamelyik számára, talán épp a legújabbra, amelyet Pitbullal készített. Amennyiben viszont filmes állomásra váltunk, akkor is jó eséllyel akadunk rá egy filmre, amelyikben megjelenik. Képzelt interjúnk a sokoldalú JLO-val, azaz Jennifer Lopezzel készült, aki nemcsak énekel és színészkedik, hanem táncol is.

– **Melyik volt az első szerelmed: az éneklés, a színészet vagy a tánc?**

– Bronxban születtem, de latin vér csörgedezik az ereimben. Nem csoda ezért, hogy már gyerekkorom óta énekesnő és táncos szerettem volna lenni.

– **Mikor kezdtek az álmaid valóra válni?**

– Úgy tizenkilenc éves koromban, amikor beiratkoztam egy New York-i tánciskolába. Akkoriban manhattani klubokba jártam fellépni, a tánc a kenyeret jelentette számomra.

– **Jól ment a táncolás?**

– Elég jól, ezt bizonyítja, hogy Mc Hammer U Can't Touch This halhatatlannak tűnő 1987-es videoklipjében is táncoltam.

– **Mi változott meg akkoriban?**

– Nem elégedtem meg ennyivel, elkezdtem szereplőválogatásokra járni, míg egyszer csak felfigyeltek a táncudásomra, és kaptam egy mellékszerepet az In Living Color című amerikai vígjátéksorozatban. Ez 1991-ben volt.

– **Mi hozott számodra áttörést?**

– Talán egy másik klip, Janet Jacksoné, mert ekkor szerepet kaptam az 1993-as That's the Way Love Goes-ba, majd az ezt követő világ körüli turnén is ott táncolhatam Janet mellett.

– **Mikor és hogyan kezdődött az énekesi karriered?**

– Az első önálló albumom 1999-ben jelent meg, ez volt az On the 6, amely azonnal a top tízben debütált. Innen már nem volt megállás, ami az éneklést illeti.

– **Miért ez lett az album címe?**

– Ezzel is a táncolás iránti szeretetemet fejezem ki, de a múltamra is utalok vele. A

cím a Manhattant és Bronxot összekötő 6-os metróra emlékeztet, mivel ezzel a szerelvényel jártam korábban tánciskolába.

– **Mely énekesek hatottak rád, kik a kedvenceid?**

– Tina Turner, Michael Jackson, James Brown, Madonna és Barbra Streisand. Rájuk igazán fel lehet nézni.

– **Hogyan írnád le a zenei stílusodat?**

– Kevert, főleg latin pop, dance, R&B, hip-hop, rock, funk, house és salsa.

– **Közből hogyan alakult a filmes karriered?**

– Eleinte főleg sorozatokban jelentem meg, majd 1995-ben a Légimentők című tévéfilmben. Első nagyobb szerepem a Pénzvonalat volt, amelyben Wesley Snipezzsal játszhattam. Alig telt el egy év, Francis Ford Coppola filmjében, a Jackben szerepeltem Robin Williams mellett, utána pedig egy-

szerre két filmem készült, A nyakék nyomában című filmben Jack Nicholson volt a partnerem. Golden Globe díjra jelöltek a Dalok szárnyán nyújtott alakításomért, amelyben Selena Quintanillát formáltam meg. Azóta is rendszeresen szerepelek filmekben.

– **Melyik a legutóbbi?**

– Idei filmem a Parker, amelyben én alakítom Parkert. Albumot nem adtam ki, viszont az elmúlt években zsűriztem az American Idolban, és az egy újabb kihívást jelentett számomra. Néhány előadóban mintha magamat láttam volna, eszembe is juttatták a kezdeteket. Őszintén hiszem azt, hogy felelősséggel tartozunk a fiatal tehetségek iránt. Nem szabad félvállról venni a dolgokat. Amit én megtaníthatok velük, az épp ez, hogy amivel foglalkoznak, azt teljes odaadással tegyék.

L. M.

HERCZEG FERENC

A hét sváb

(Részlet)

A citromsárga nagy postakocsi, ajtaján a császári páros sassal, himbálva görög végig a nyílegyenesre kiléniázott országúton. A rónaság fölött, amely lapos mint a pihenő óceán, olyan mélységesen és vakítóan kék a bánsági ég, hogy egészen bele lehet kábulni, ha sokáig elnézi az ember. Nagy legelők, majd keskeny sávokra osztott parasztföldek maradnak el a kocsi mögött. Kékeszöld májusi búza- és kénsárga repcetáblák. Az út szélén óriásivá nő a lapulevél és ölnyire felszökik az ökörfarkkóró; a fekete földben még az őstermesztet szűzies ereje erjed.

A postakocsis mellett, minden nemzetbeli futóbetyárok elrettentésére, egy katona szundikál a magas bakon, pipával az agyarán. A mellét fehér szíjak fűzik keresztbe, és álmában is erősen ölegeti szuronyos puskáját.

A kocsi most megfújja rézkürtjét, és a postásinduló vidám hangjait fehérre meszelt házfalak verik vissza. A sok eperfától és az ordítózó gyerekseregétől tudni lehet, hogy sváb faluba érkeztek. Egy szembejövő szekeres tisztelettel és ijedten kapkod a gyeplő után.

Mindenki fölébred, a katona is, a faluvégi jegenyéken fészkelő varjak is, a kocsiban alvó utasok is. A kocsi főhelyén ülő két granicsártiszt rögtön pipára gyújt és megint disputálni kezd. Temesvár óta fölváltva vagy alusznak, vagy pedig kiabálnak. Mind a kettő hadnagy. Bár mind a kettő régen túl van már a negyvenen. Az egyik szőrösképpű, sovány kis ember, a szeme vérben forog, és ha közömbös dolgokról beszél, a hangja akkor is panaszosan és fenyegetően üvölt. A másik sárgaarcú, meredt szemű, hideg és gögös katona, ő egy-egy kicsinyelő, kurta vakkantásával a dühöngésig föl tudja igazgatni bajtársát.

A kis ülésen egy krassói oláh asszony és egy fiatal úriember ül. A parasztasszony már vénecske, maga az alázatosság, a pompás ruhája azonban csupa hímzés, a nyakán ezüst tallérok csörögnek, a lábán szép piros bocskort visel. Ő a gögös hadnagy felesége. Temesvártól idáig nem mert még egy szót sem mondani. Figyelmesen hallgatja az urakat és néha sóhajt, néha meg szerényen mosolyog.

A fiatalember kásztorkalapot, dohányszínű kabátot és nankingnadrágot visel. A kezében vastag kék esernyőt tart és görcsösen behúzza hosszú lábait, nehogy összeütközése legyen a haragos hadnaggal. Az útításkájára, amely a hálóban fekszik, csókolódzó galambpár van kihímezve, a galambok alatt lobogó fehér szalag látható gyöngyös írással: *Glückliche Reise!*

A kásztorkalapos ifjú mindjárt az utazás elején kísérletet tett, hogy udvariasan beszédbe keveredjék útítársaival, – ő azok közé tartozott, akik szívesen okulnak az elmés társalgásból, – a tiszték azonban olyan barátságtalanul fogadták közeledését, hogy megszeppenve és sértődve vont be csigaszarvait.

A granicsárok szerbül beszélnek. A kásztorkalapos ártatlan arccal néz ki az ablakon, de azért meglátszik rajta, hogy megérti minden szavukat.

– Ez a falu is a miénk volt, – mondja a mérgeképű. – Ez itt mind szerb föld. És most mégis a sváboké.

– Úgy kell nekünk! Ostobák vagyunk! – veti oda szárazon a sárgaképű. És kajánul sandít bajtársa felé, akinek arca már megint paprikavörös.

– Mi szerbek fegyverrel jöttünk ide, a németek batyuval a hátukon jöttek.

Az ifjú arca kissé elvörösödik, a fehér, hosszú keze görcsösen szorongatja a kék paraplít, a szeme pedig buzgón keresgél a távoli látóhatáron.

A sárga hadnagy megvetően mosolyog...

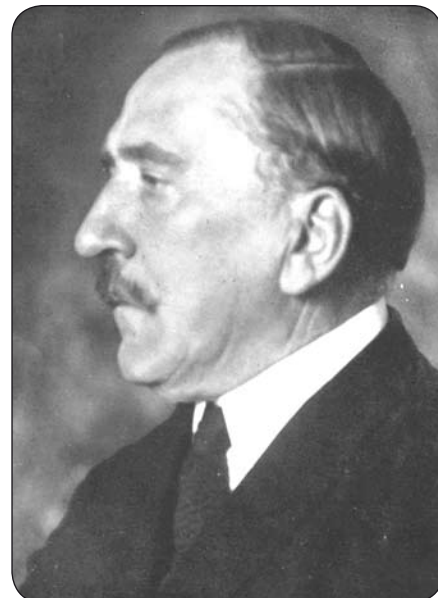
A pipák kiégtek, a granicsárok kiveték a hamut, azután egyszerre, minden bevezetés és átmenet nélkül, megint horkolni kezdtek. A cifraruhás vénasszony halkan sóhajtozott, a barnakabátos ifjú pedig egészen belemerült és elveszett a rónaság fölött pihegő azúros levegő-tengerbe. Vajon eljön-e még az az idő, mikor a magasabb rendű ember repülni fog a levegőben, mint a fecskék a sárga repcetáblák fölött? Bizonyára eljön. Akkor lesz az, amikor az emberek mind testvérek lesznek.

A postakocsi most lépésben haladt, mert az út dombnak kapaszkodott föl. A kásztorkalapos szíve egyszerre forrón kalapálni kezd. A nagy rónaság, amely Budától idáig terjed, hirtelen véget ért. Sötét hegylánc emeli az alkonyi ég felé izmos és kecses kontúrjait. Egy magas csúcson csonka vártorony áll, egy kisebbiken fehér templom. Lenn, a hegy lábán, fehér házak kéményeiből ezüstös füst szivárog.

A postakürt megszólal és a granicsárok fölridadnak.

– Versec – dörmögi az egyik.

A kocsi hosszú, széles utcán dőcög végig. Az apró házak előtt ingujjas, kötényes mesteremberek állanak. Mind a sárga kocsit nézik, kíváncsian, szinte epedve. A temesvári posta a hajó, amely az ő elárvult szigetvilágukat Európával összeköti. Pedig Európában sok minden

történik a tavasz óta, mert hiszen az 1848. esztendőben élünk.

Az utcasarkon a kásztorkalapos ifjú megállította a kocsit. Ő innen gyalogszerrel fog hazamenni, közel van, a nagy ládájáért majd elküld holnap a postára...

Hűvösen, szinte már ellenségesen megemelte a köcsögalapját a granicsárok előtt, aztán a hímzett táskájával az egyik és a kék paraplijával a másik kezében nekivágott az alkonyba borult városnak.

A Szalvator-patika előtt valaki a nevének szólította:

– Graf, Graf Jani, te vagy?

A patikus – a barátai csak Szalvátornak neveztek – lesben feküdt a magas lépcső tetején, amely fölvezetett az ódon patika ajtajához.

– Hallottam a postakürtöt... Isten hozott! Bécsből jössz?

– Egyenesen Bécsből. Csak Pesten pihentem egy napot. Megkaptad a levelemet? – kérdezte a kásztorkalapos Gráf Jani.

– Meg. Mind a hatan megkaptuk. Mert hat levelet írtál, ugye?

– Annyit. Reményilem, mind eljöttök a Konkordiába?

– Nemigen szabadulhatok, a segédem részeg. Borzasztó állapot ez a segédekkel! Hanem ha feljőnnél egy pillanatra és elmondanád, hogy miről van szó...

A buzgalomnak ilyen mértékű hiánya láthatóan elkedvetlenítette Janit.

– Sajnálom, most nincs érkezésem.

– Nem mégy előbb haza édesanyádhoz? Ő már dél óta vár, és minden félórában a postára küld.

– Vannak fontosabb kötelességek is a világon! – mondta Graf, és hosszú léptekkel folytatta útját.

A Konkordia a város új nagy kávéháza. Graf, mikor benyitott, a nagy teremben egy huszártisztekből álló társaságot talált együtt. Ketten közülük biliárdoztak, a többiek pipáztak és szakértő megjegyzésekkel kísérték a játékot. Egyikük, egy feltűnően fiatal főstrázsameter, valószínűleg biliárd-matador lehetett, mert bajtársai megtapsolták egyik-másik lökését.

A tulsó sarokban két szál fagygyúgyertya fénye mellett, öt polgárember ülte körül a kerek nagy asztalt. Ők voltak azok, akikkel Graf olyan sürgősen találkozni kívánt. Egy héttel ezelőtt mindegyikük levelet kapott Bécsből, a levélben Graf „az emberiség, a becsület és a barátság nevében” kérte őket, hogy a következő postanapon várják meg a Konkordiában, mert életbe vágó fontosságú ügyben kell velük értekeznie. A levelek persze módfelett fölígatták a jóbarátok kíváncsiságát. Némelyek közülök úgy sejtették, hogy Graf Jani valami nagy üzletben töri a fejét – talán vörösbort vagy verseci selymet akar Bécsbe vinni? – és most társakat keres. Az ötlet mellett az szólt, hogy egy Heim nevű zsidó ifjú is kapott meghívót, ami titokban el is kedvetlenítette a társaság némely tagját.

Miután sorra összecsókolódtak – észrevehető volt, hogy Graf tüntető melegséggel ölelte meg a zsidót – megjelent Szalvátor is. Ott-hon egypár kanna hideg vizet öntött a részeg segédje fejére, azután futva ide sietett.

– Nincs itt valami külön szoba? – kérdezte Graf. – Mert a dolognak, amelyről beszélni fogunk, titokban kell maradnia.

Külön szoba nem volt. Az urak úgy segítettek magukon, hogy összedugták a fejüket az asztal fölött és fojtott hangon beszélgettek, nehogy a tisztek meghallják. Ez némileg zsenírozta Grafot, mert ő, hogy meggyőzze és megnyerje barátait, az ékesszólás mesterfogásait szerette volna igénybe venni.

– Kedves testvéreim! – kezdte susogó hangon. – Bécsből jövök, jártam a magyar fővárosban is és nagy dolgokat éltem meg... Tudjátok meg, hogy a szabadság forgószele végigvágat a mi vén világrészünkön... A társadalmi válaszfalak lehullanak, a régi bilincsek széttöredeznek, a főnixként megifjodott Európa szabad akar lenni és a népek testvérekként ölelik át egymást...

Mialatt Pesttől Temesvárig utazott, azzal ölte az időt, hogy egy lendületes szép beszédet szerkesztett össze magának. Most azonban sehogy sem ment a dolog. A frázisok, amelyek Bécs és Pest áttüzesedett levegőjében olyan gyönyörűen szárnyaltak, ennek a sváb fészeknek hideg és zizenyős levegőjében szegett szárnyakkal potyogtak az asztal alá. Az is baj volt, hogy éppen a Fehértemplomból ideszakadt Haller ült vele szemben. A fehértemplomiak többnyire könnyűvérű, elmés és rossznyelvű legények, és Haller arcán meglátott, hogy alig bír már a visszafojtott jókedvvel. Graf elszomorodva és kiábrándultan fejezte be a mondókáját. Arról volna szó, hogy egy titkos társaságot kellene alapítani, amely az új eszmék terjedését tűzné ki céljául. Népjogok, egyenlőség, szabadság és több efféle.

Ekkor két kéz nyúlt át az asztalon, és megragadta Graf jobbát. Az egyik persze a Heim zsidóé volt, a másik Lutz hadnagyé. Lutz a Ru-

Herczeg Ferenc többekkel könyvnapon

kovina-bakáknál szolgált, de most otthon volt szabadságon, hogy a beteg tüdejét gyógyítsa. Sápadt, izzószemű, kevés beszédű ember volt.

– Én veled megyek! – mondta rekedt hangján.

Holkay doktor, a szenvedélyes egyesületi ember, ugyancsak fölcsapott. Most már persze Szalvátor sem maradhatott vissza. Ahol a doktor van, ott neki is ott kell lennie.

– És mi legyen az egyesület neve? – kérdezte Haller, aki elvből mindig a többséggel tartott.

Graf fölemelkedett, és megfeledkezve a többi vendégről, lelkesen kiáltotta:

– Uraim, indítványozom, hogy nevezzük magunkat a szabadság barátainak!

Haller ezt a nevet nagyon is cikornyásnak találta.

– Mondj jobbat! – biztatta a doktor.

Ekkor megszólalt egy zengő basszushang a kávéház tulsó oldalán:

– Uraim, indítványozom, hogy nevezzék magukat a hét sváboknak!

Az indítványozó a huszárőrnagy volt, aki olyan gyönyörűen karambolozott. Miután megtette indítványát, nyugodtan a biliárd fölé hajolt, és megjátszott egy igen nehéz kifordított kvartot.

A fiatal tisztek úgy hahotáztak, hogy az ablakok is megremegtek tőle. Graf kivörösödve fordult a tisztek felé. Haller azonban megfogta a karját.

– Vigyázz, – susogta – ez gróf Esterházy Sándor!

Graf Janinak a férfias hang tüzeiben égő feje szomorúan lekonyult. Nem, annyira még nem vagyunk a szabadsággal, hogy egy Esterháznak ríposztolni lehetne.

Ennyit mondott csak:

– Köszönöm, gróf úr. Hét sváboknak fogjuk magunkat nevezni.

Azzal elegáns kracfuszt csinált, és kiment a kávéházból. Társai néma csendben követték.

Kedves Olvasó Tanulók!

Az író születésének 150. évfordulója kapcsán közöljük mai rovatunkban **Herczeg Ferenc** (1863–1954) **A hét sváb** (1916) című, az 1848–1849-es szabadságharc és forradalom délvidéki eseményeit tárgyaló regényének részletét. Herczeg Ferenc Versecen született, jómódú német polgárcsaládban, apja Versec polgármestere volt. Magyarul iskoláztatása során Temesvárott és Szegeden tanult meg, s ezt olyannyira, hogy magyar íróként lépett a közönség elé, majd lett hosszú évtizedeken át, egészen 1949-ig a kor (a Horthy-korszaknak is, ami miatt később betiltották műveit!) legnépszerűbb írója, számos tisztség betöltője, többek között az MTA másodelnöke is volt. Az *élet kapuja* (1919) című regényéért háromszor jelölték Nobel-díjra. 1949-ben eltávolították a közéletből, megfosztották akadémiai tagságától, könyveit betiltották Magyarországon. Csak a 20. század végi rendszerváltás rehabilitálta a nevét és az életművét, mentette fel a nemzetszocialista ideológia szimpátiázásának vádjától. Művei azonban – esztétikai szempontból – ma is vita tárgyát képezik. Szerintem nem szabad és lehet elutasítani: vizsgálni és értelmezni kell, meg kell érteni ennek az irodalomnak (talán a jó szó: bestseller) a működését.

Olvassátok el a részletet, és izgalmas nyomozásba is kezdhetek pl. a szövegben előforduló idegen szavak jelentésének megfigyeltében!

Bence Erika

Akiknek eszük ágában sincs leköszönni

Összeállításunkban azokról szólunk, akik már évtizedek óta kitartóan jelen vannak a zenei világban, díjakat kapnak, időnként új albumokat adnak ki, így nem engedik rajongóiknak, hogy elfeledjék őket.

Új díj, új album

Elton John

A Brit Hanglezepari Szövetség (BPI) és a BRIT Awards, a legrangosabb brit könnyűzenei díjak kiosztójának háttérscapata új díjat alapított, amellyel a brit kultúrában marandót alkotó zenészek munkásságát ismerik el. A BRITs Icon díjat elsőként Elton John kapta meg, aki ezt nagy megtiszteltetésnek vették és örült, hogy ily módon is elismerik a munkáját. Az énekes egy gálaesten vette át a díjat, ami kapóra jött új albumának, a *The Diving Board* népszerűsítéséhez is. Elton Johnnak ez a harmincadik lemeze, és tizenöt dalt vonultat fel. Az új lemezt a 67. életévében járó angol legenda a zongorára épülő, érzelmes *Home Again* című felvétellel harangozta be. A videóban egy idősödő férfit látunk visszatérni arra a helyszínre, ahol ifúságát töltötte. Elton a dal kapcsán elárulta, hogy muszáj felidéznie a régi dolgait ahhoz, hogy pályáját új alapokra helyezze. Ezt a visszatekintőt tehát a továbbfejlődés érdekében tette.

Az utánozhatatlan Cher

Több mint tíz év után jelentkezik új albummal, a legutóbbi a *Living Proof* volt, amelyik

Earth, Wind & Fire

tizenkét éve, 2001 novemberében került forgalomba. Hamarosan megjelenik a huszonhatodik szólólemeze, a *Closer To The Truth*. A felvételi munkák Los Angelesben és Londonban zajlottak. A lemezen a vadonatúj dalok mellett megtalálható a *You Haven't Seen The Last Of Me* is, amely a *Burlesque* című filmben debütált. Az új lemez tizennégy dalt tartalmaz.

Az albumra két dalt írt P!nk (*I Walk Alone* és *Lie To Me*), egy dalban közreműködik Jake Shears a *Scissor Sisters*ből (*Take It Like A Man*), és többek között Timbaland a producere. Cher nemzetközi turnéra indul hamarosan, és a világ legnagyobb tévéshow-iban is várható a szereplése.

Rajongói már régóta várják az új lemezt, úgyhogy minden bizonnyal nem okoz nekik csalódást. Cher egyébként az egyetlen szólóelőadó, akinek az elmúlt hat évtizedben folyamatosan volt listavezető dala a Billboard pop charton. Mindezek mellett az első kislemez dal, a *Woman's World* első helyen nyitott a Billboard Dance / Club Play listán.

Cher

A *Woman's World* című táncos szerzemény klipjében az énekesnő többek közt egy hatalmas, újságpapírcsíkokból összerakott parókában virít, mellette pedig különböző korú, alkattú és származású hölgyek jelennek meg. Cher egyébként nyíltan beszél arról, hogy mennyire bántja az öregedés, azzal is tisztában van viszont, hogy ezzel nincs egyedül. Emiatt végeztetett el magán bizonyára oly sok szépségműtétet is. Ami viszont vitathatatlan, hogy Cher az ősz legnagyobb visszatérőjének tartják.

Egy évet késtek

A 80-as évek egyik legnagyobb bulizzenekara, a legendás Earth, Wind & Fire nyolc év kihagyás után új koronggal jelentkezett. Az albumon kizárólag új dalok kaptak helyet. Eredetileg a csoport 2012-ben szeretne volna piacra dobni az anyagot, egészen pontosan az amerikai elnökválasztás idejére, de hiába előzte meg hosszas egyeztetés és precíz munka a debütálást, a tagok úgy ítélték meg, hogy a végeredmény még nem az igazi. Akkor ígéretet tettek, hogy nem sokat kell várni majd az albumra. Ez így is lett, az aranydíjra borítójú *Now, Then & Forever* című nagylemez a napokban jelent meg. Az együttes énekes, Philip Bailey szerint az új anyag elkészítésében az egykori alapító tag, Larry Dunn és mások is közreműködtek. Bailey szerint a tíz dalból álló új lemez nagyon friss hangzású, de nem okoz csalódást a régi rajongóknak sem, hiszen a rájuk jellemző hangzásvilágot idézik fel. Az album címével a zenekar a legfontosabb üzenetükre szeretné újra felhívni a rajongók figyelmét, miszerint az Earth, Wind & Fire zenéje örökké szólni fog. A felvezető dal a nyáron jelent meg *My Promise* címmel. Azóta az együttes folyamatosan turnén van.

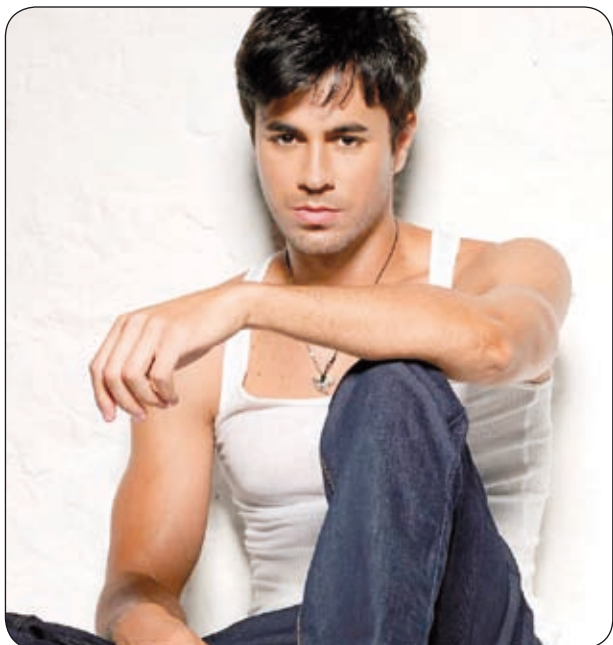
L. M.

1D + 3D

A fenti egyenletet bizonyára minden vérbeli One Direction rajongó jól ismeri, és azt is tudja, hogy a megoldása egy eget rengető sikoltás. Ilyen sikolyok fogadták a brit The X Faktor felfedezettjeinek megjelenését, amikor a filmjüket mutatták be. Az 1D albumaival és koncertjeivel sikert sikerre halmoz, de ha ez sem lenne elég, egy különleges koncert-dokumentumfilmmel, a *This Is Us*-zal is jelentkezett. A fiúcsapat a legismertebb dalok bemutatása mellett betekintést enged a színpalak mögé. A film producere a tehetségkutatók mágusa, Simon Cowell. A fiúcsapat *Up All Night* című lemeze tavaly tavasszal amerikai zenei történelmet írt, ők voltak az első angol csapat, amelynek az albuma bekerült a Billboard 200-as slágerlista első helyére. Azt talán mondani sem kell, hogy a film máris hatalmas siker.

Több is várható

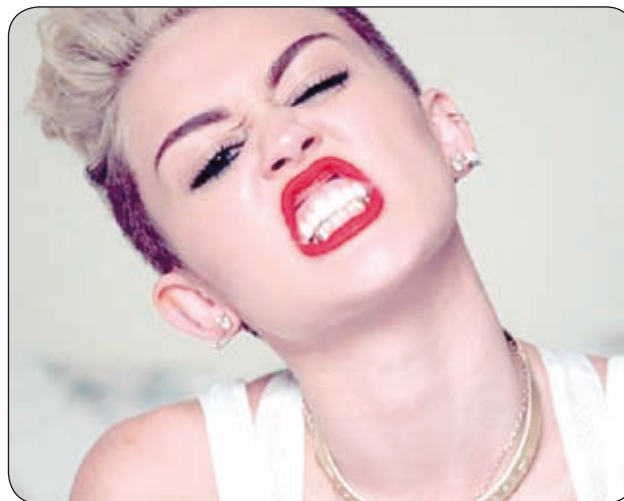

Nagyon úgy tűnik, hogy nem hagyja cserben rajongóit Enrique Iglesias, aki nem egy, hanem azonnal két dallal jelentkezett. Az angol nyelvű *Turn the Night Up* klipje jött ki elsőként, utána meg a Romeo Santossal készült spanyol nyelvű *Loco* videója. A rajongók egyébként nagyon várják már kedvencük új stúdióalbumát, hiszen a legutóbbi nagylemeze a 2010-es *Euphoria* volt. Amint megjelenik az új album, bizonyára az is majd valóságos eufóriát vált ki.

SZTÁRVILÁG

Zűrbe keveredett

Számtalan esetben hallhatunk pletykákat arról, hogy egy sztár konfliktusba keveredik egy lesifotóssal. Ezúttal állítólag Kanye Westet vádolják tettlegességgel és lopási kísérlettel, miután a Los Angeles-i repülőtéren verekezésbe keveredett egy fotóssal, aki azért perelte be, mert elmondása szerint a sztár megütötte őt, fényképezőgépét pedig a földre dobta. Kanye verziója szerint ő csak megpróbálta megakadályozni a fotóst abban, hogy képeket készítsen róla. Akárhogyan is, amennyiben bűnösnek találják, akár hat hónapos börtönbüntetésre is ítélik. A rapper egyébként nemrég lépett fel az MTV Video Music Awardson (VMA), és ezzel rekordszámú VMA-s fellépést tudhat magáénak.

Top 10

1. Miley Cyrus: **Wrecking Ball**
2. Katy Perry: Roar
3. Avicii: Wake Me Up!
4. Lorde: Royals
5. Eminem: Berzerk
6. Lady Gaga: Applause
7. Drake feat. Majid Jordan: Hold On, We're Going Home
8. Jay-Z feat. Justin Timberlake: Holy Grail
9. Miley Cyrus: We Can't Stop
10. Robin Thicke feat. T. I. & Pharrell: Blurred Lines

Az ördög az apró betűs részekben lakozik

A Facebook nem felejt!

Egy milliárd ember nem tévedhet. Vagy csak figyelmetlen: a Facebookon ma soha nem látott tömegek csinálnak hülyét magukból, hogy aztán kétségbeesve próbálják meg visszacsinálni az egészet. Általában már későn – az ördög most is az apró betűs részekben lakozik. Kis facebookológia.

Nincs csábítóbb, mint feltölteni, ahogy totál berúgva egy szál alsóruhában énekeljük a Megyei Gőzöst – pedig akár a karrierünk is bánhatja a dolgot. A gondtalan facebookos aktivitást szinte lehetetlen visszacsinálni, aztán csak foghatjuk a fejünket. Mint az az amerikai börtönőr, aki lebukott, amikor barátnak jelölt egy rabot – ez pedig ellenkezik a börtönszabállyal –, de az a királyi gárdaista sem maradhatott az angol királyi család közelében, akit Kate Middleton megsértett, ő meg – nem épp az etikett szabályainak megfelelően – ezt közölte a közösségi oldalon.

Töröld gyorsan!

Sajnos a törlés gomb nem megoldás, mert a Facebookon minden megosztással másolat készül a fotóinkról, így később is fellelhető lesz. A felhasználói szabályzat is megjegyzi, a törlés alól kivételt képez, ha – és most idézet következik – „az Ön által közzétett tartalmat másokkal megosztotta, akik azt nem törölték”. A Facebook lényege és legfőbb funkciója azonban épp a tartalmak terjesztése. Ha mindenáron fel akarunk tölteni magunkról privát képeket, az adatvédelmi menüben érdemes beállítani, ki láthassa az adatlapunkat. De a legjobb megoldás az önmegtartóztatás – életben, feltöltésben egyaránt.

Ingyen odaadjuk javainkat

Egyre elterjedtebb, hogy közszereplők, írók, művészek, fotósok műveiket a Facebookon is megosztják. Kevesen tudják azonban, hogy az oda feltöltött tartalmakat ingyenesen felhasználhatja az oldal. A felhasználói szerződés apró betűs része szavatolja, hogy az amerikai cég mindenféle jogdíjtól mentesen újra publikálhassa tartalmainkat addig, amíg az az oldalon fellelhető. És, mint tudjuk, a netről sosem tűnik el semmi. S bár gyakorlatilag kicsi az esélye, hogy a Facebook kiadja írásainkat, a jövő mindig tartogathat meglepetéseket. Úgyhogy csak vigyázva tegyük közzé remekműveinket a kék oldalon.

Csak egy habkönnyű lájk?

• Egy nő szexuális zaklatással vádolta a Facebookon a főnökét, aki kommentben világosította fel arról, hogy egyrészt meleg, másrészt pedig a kéthetes próbaidőből fennmaradó két hétre a kollegina már ne fáradjon az irodába járással.

• Egy bűnözőt úgy fogtak el Amerikában, hogy barátnője lájkolta a rendőrség oldalát, amely így vissza tudta keresni a címet, és már kattant is a bilincs a csuklón.

• Mrs. O'Neill szintén Amerikában épp az „emberek, akiket ismerhetsz” opcióra kattintva mazsolázott a lehetséges ismerősök között, amikor megakadt a szeme egy esküvői ruhás nőn. Nem más állt mellette friss, boldog férjként, mint Mr. O'Neill. A botrány kipattant, és a bíróság már el is kaszálta a bigámistát.

Amikor a Facebook diktál

• Csak Mark Zuckerbergkel ne balhézzatok össze! A Facebook ugyanis indoklás nélkül elveheti a fiókod vagy oldalad nevét.

• Tisztában vagytok a kaliforniai jogrenddel? Szabad óráitokban tanulmányozzátok, ugyanis az oldallal bármilyen jogvita esetén a kaliforniai jog az irányadó, az idézést pedig a Santa Clara-i megyei bíróság fogja kiküldeni.

• De rendben, döntött a bíróság, ha valami módon megkárosított a Facebook, fizetni kell. Dólni fog a lé? Á, dehogya. A Facebook 100 dolláros kártérítési felelősséget állapít meg a szerződésben, és ez csak akkor lehet magasabb, ha a kéresemény előtti egy évben 100 dollárnál többet költöttél az oldalon.

(További fincsi „kisbetűs részek”-ért kattints a usersdigest.net oldalra!)

Elt egyszer egy szegény favágó, aki olyan nyomorúságosan tengette az életét, hogy nem bírt mást tenni, csak folyton panaszkodni sanyarú sorsa miatt. Egy napon éppen az erdőben volt, mint rendszerint, és a szokásos módon siratta magát, mikor váratlanul megjelent Jupiter, villámmal a kezében. A favágó szörnyen megijedt, leborult előtte, és esdeklően így szólt:

– Nem kérek én semmit, nem vágyom én semmire!

– Ne félj – szólt hozzá Jupiter. – Meghaltam, mennyi panaszod van, és szeretnék segíteni neked. Meglásd, teljesülni fognak a kívánságaid, de jól figyelj a szavaimra. Hármat kívánhatsz, bármit, ami boldoggá és elégedetté tesz, de jól gondold meg, mielőtt kimondod, mert csak három dolgot kérhetsz!

Amint Jupiter mindezeket elmondta, már el is tűnt. A favágó ujjongott örömeiben, és már nem is látta olyan sötéten a világot, ahogy eddig. Boldog volt, és az örömtől mámorosan tért haza a feleségéhez kicsi kunyhójukba.

– Na, asszony – kiáltotta –, gyújtsál tüzet, és készíts valami ínycsiklandó vacsorát, mert gazdagok vagyunk, és minden vágyunk teljesülni fog!

A felesége értetlenül nézett rá:

– Tán megbolondultál? – kérdezte.

A favágó mindent elmesélt Jupiterről és a három kívánságról. Erre az asszony vég

Nevetséges kívánságok

nélkül sorolni kezdte, mire vágyik, de a férje óvatosságra intette:

– Vigyázz, mert a türelmetlenség árthat nekünk! Alaposan át kell gondolnunk, hogy mit is szeretnénk, mert csak hármat kívánhatunk.

– Igazad van – mondta a felesége, és elment egy üveg borért, hogy legyen mivel koccintani vacsora közben.

Ettek-ittak, jóllaktak, aztán leültek a tűz mellé pihenni. A favágó elégedetten sóhajtott egyet, és elábrándozott:

– Olyan jó itt ücsörögni, már csak egy szál kolbász kellene, hogy megsüssem a tűzben. Bárcsak idekerülne egy szál a kezem közé!

Abban a pillanatban egy szál kolbász termett a kezében. A felesége ijedten kiáltott fel:

– Jaj, mit tettél! Kívánhatnánk aranyat, gyöngyöket, gyémántot, szép ruhákat, és te olyan bolond vagy, hogy egy haszontalan kolbászt kérsz!

– Jól van, asszony. Belátom, az én hibám, megpróbálom jóvátenni.

– Ugyan, hogy tehetnéd jóvá, te ostoba! Legközelebb én kívánok, mert én nem vagyok olyan tökkelütött, mint te!

A favágó felesége egyre csak szidta az urát, míg végül az megelégtelte a sok korholást, elvesztette a türelmét, és felkiáltott:

– Ó, bárcsak az orrodra nőne a kolbász, akkor talán elhallgatnál!

Ahogy ezt kimondta, a kolbász máris ott lógott a felesége orrán. Azt valóban elérte a favágó, hogy a neje elhallgasson, mert az asszony szóhoz sem jutott a csodálkozástól, hanem most már csak egyetlen kívánságuk maradt. A favágó elgondolkodott, majd megkérdezte a feleségétől:

– Nos, már csak egyetlen vágyunk teljesülhet. Kérhetném, hogy legyek király, de te ugyan milyen királyné lennél ekkora orral? Hát válassz: szeretnél-e királyné lenni ilyen hosszú ormánnyal, vagy inkább leszel egyszerű favágófeleség, olyan orral, amilyennel megszülettél?

Az asszony mindenét odaadta volna, hogy királyné lehessen, de nagy orra minden mozdulatnál ide-oda himbálózott, és borzasztó fájdalmakat okozott neki. Így nem volt mit tenni, úgy döntött, inkább favágófeleség lesz, csak visszakapja a régi orrát. Így is lett. A favágó utolsó kívánsága az volt, hogy felesége legyen olyan, mint régen.

Így történt, hogy bár gazdag és hatalmas ember lehetett volna a favágóból, nem lett belőle sem egyik, sem másik, mert ilyen oktondi módon fecsérte el a három kívánságát. Bizony, mindenki a saját szerencséjének a kovácsa!

Charles Perrault meséje

HOROSZKÓP

KOS

Súrlódásokra számíthatsz a héten, mivel egyszerűen képtelen vagy kordában tartani az érzéseidet. Próbáld meg visszafogni őket, nehogy komolyabb sértődés legyen belőle. Kicsit figyelj az egészségedre is.

MÉRLEG

Van egy olyan személy a társaságodban, akinek most igen nagy szüksége lenne rád. Ideje megtenned azt a bizonyos lépést, amit már régóta halogatsz, legyen szó az élet bármely területéről. Merj kockáztatni, különben örökké egy helyben fogsz toporogni.

BIKA

Valamiért rosszkedved van, de te sem tudod, mi az oka. Talán csak a csillagok állása kavart be, de ne feledd, ennél már csak jobb lehet. Egyre több galibába keveredsz az érzelmeid miatt, úgyhogy ideje lenne őszintének lenned magadhoz, és tisztázni őket. A tagadásnak semmi értelme.

SKORPIÓ

Nehezen viseled, ha az élet megvon tőled bizonyos élvezeteket... Pedig mostanában igencsak meg kell húzni a nadrágszíjat. Szíved szerint átaludnád a következő napokat, kicsit el vagy fáradva, az utóbbi időben sokat dolgoztál.

IKREK

Rengeteg elintéznivalód lesz a héten, és minél később fogsz hozzá, annál kevésbé lesz kedved hozzá. A megszokottól passzívabb leszel, de ne aggódj, ezzel egyáltalán semmi baj sincs. Csak ne vállald túl magad, különben problémás helyzetekbe kerülsz.

NYILAS

Folyamatosan hezitálsz, hogy mit tegyél: szakíts a kedveseddel, vagy ne? De most végre eljött a döntés pillanata. Szeretted a pörgést, mindig társaságba járni, de most nem ártana egy kis időt egyedül töltened. Rendezned kell a gondolataidat, hogy harmóniában teljenek a napjaid.

RÁK

Jobban meg kellene gondolnod, mikről fecsegsz, mert sajnos a rosszakaróid ellened fordítják az elmondottakat. Érzelmileg intenzív időszakot élsz meg, de elég erős vagy ahhoz, hogy gond nélkül átvészeld. Nem árt, ha kissé több időt töltesz egyedül, hogy legyen időd gondolkodni.

BAK

Adakozó kedvedben vagy ma, és ez sokakat meglep. Bármilyen kínos szituba is keveredj a barátaiddal, egyszerűen lepergnek rólad ezek az ingerek. Őrizd meg a hidegvéred, hiszen a többieknek szüksége lesz a józan tanácsaidra.

OROSZLÁN

A héten nagyon kedves és vidám vagy, amit sokan értékelnek a környezetben. Általában nem jellemző rád, de hirtelen készletét érzel, hogy valaminek a gyűjtésébe kezdj. Ne hagyj, hogy a kezdeti lelkesedés hamar tovaillanjon!

VÍZÖNTŐ

Fáradalmas napoknak nézel elébe. Valami igencsak nyugtalanít, és egyszerűen képtelen vagy rájönni, mi az. Próbáld meg figyelmen kívül hagyni a dolgot, mert igazán nincs mi miatt aggódnod. Szánj magadra is több időt, kényeztesd magad valamilyen szépségkezeléssel.

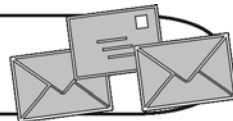
SZŰZ

Végre sikerült elhitetned magaddal, hogy boldog vagy, és ezt mások is látják ám. Izgalmas rejtélyekkel állsz szemben, és alig várod, hogy mindennek a végére járj. Ügyelj, hogy nehegy túlságosan belegázolj valaki magánszférájába.

HALAK

Ritka jól érzed magad a bőrdobban. Egy csomó új lehetőség tárul elé a napokban, neked csupán annyi a dolgod, hogy élj velük. Élvezd ezt a kellemes időszakot. Egy barátod komoly gondokkal küszködik, de nem akarja, hogy te is tudomást szerezz a dologról. Te azonban nem szeretted, ha titkolóznak előtted.

Nyár, miért hagytál el?

Egész tanévben nagyon vártuk már a szünetet. A tanév vége felé a napokat is számoltuk. A türelmetlenek lehet, hogy korábban is. Bár szerintem az még türelmetlenebbé teszi az embert. Mindenki nagyon boldog volt, mikor elkezdett a várva várt nap.

Azt hittem, hogy a június csak itthoni pihenéssel fog telni. Tévedtem. Június vége felé anyukám, apukám és öcsém tengerre szerettek volna menni. Két-három nappal előtte Mórahalomra szeretnénk volna utazni, hogy anyukám egy kis színt kapjon. Reggel és aztán egész nap öcsém fáradt volt, lázas, és hólyagok jelentek meg rajta. Inkább mégse mentünk. Kiderült, hogy himlős. Szegényke, pedig annyira várta a tengert! Apukám itthon maradt az öcsémet ápolni, és helyettük én mentem. Jól lebaráztam, de nem eléggé, mert csak hét napra mentünk. A barnulás előtt persze ismét tapasztalni kellett a leégés fájdalmas folyamatát. Jólesett úszkálni, csak kár, hogy az utolsó két-három napban annyira lehűlt a víz, hogy nem bírtam belemenni. Majdnem minden este sétáltunk, megnéztük, mit árulnak, de mindig ugyanazt láttuk. Utolsó előtti este anyukám egyik munkatársnőjével elmentem a diszkóba, hangos volt a zene. Összebarátkoztam anyukám munkatársnőjének a fiával, aki szeretne zavarászni a focskéket, pedig középiskolás. Végül már messziről felismerték a hangját a madarak, és elszöktek. A szakácsok finomakat főztek, sütöttek, a pincérek pedig szorgalmasak voltak.

Július első két hetében rájött a „ne lustalkodjunk már!”. Nem igazán számíto-gépeztem, keményen futottam a köröket a parkban, korán keltem, és feküdtem (már amennyire) és tanultam is. Filmet se néztem. Meg persze vártam a kórustábor.

Itt rengeteg minden történt. Sok oldalt írhatnék arról, de biztos kihagynék valamit.

Rengeteget viccelődtünk, nevtünk. A hülyeségekből se volt hiány. Azért se sorolom mindezt fel, mert az nem ide való téma. Jó volt újra látni a régi barátokat, és persze új barátságok is születtek. Néha ellógtunk az esti programokról, amikor azt nem gondoltuk szórakoztatónak, és elmentünk a városba. Ott szintén rengeteget hülyéskedtünk. Csak kár, hogy egy csettintés alatt vége lett.

Július vége felé elmentünk a családommal Szegedre. Ott leraktak, mert találkozó volt valakivel. Addig a szüleim elvitték a bátyámat a honvédelmi táborba, meg elintézték pár dolgot. Ezután elmentünk Mórahalomra. Most ne gondoljátok, hogy gonoszak vagyunk, amiért nem vittük oda a bátyámat, de ő nem bánta, és nem is nagyon szeret medencében fürödni.

Augusztus legelején mozizós napokat tartottunk egy barátnőmmel. Szintén augusztus elején, de persze a mozizás után, angol táborba mentem, a Kátai-tanyára. Nagyon szépen köszönöm azoknak, akik lehetővé tették, hogy ott töltssek pár napot. Az ott tanultak, biztos vagyok benne, segíteni fognak abban, hogy bekerüljek a Kosztolányiba. Senkit se ismertem ott, így rengeteg új barátra tehettem szert. Kellemes és remek társaság volt. Érdekes játékokat szerveztek. Bevallom, nem mindet élveztem, de a legtöbb nagyon tetszett. Itt megtanultam jobban felszabadulni az esti diszkóknak köszönhetően. Eddig nemigen mertem táncolni, amikor elmentem valahova szórakozni, de a zumbának hála, most már merek, és én biztattam másokat, hogy csatlakozzanak. Remélem, megadatik jövőre is, hogy eljöhettek.

A nyáron barátnőimmal többször is elmentünk kikapcsolódni a nagy pihenéstől egy fagyira, pizzára...

Augusztus közepe után megint elmentünk Mórahalomra. Sokan voltak.

Hazafelé menet bementünk Törökkanizsára a koncertre, és öcsém kérésére megnéztük a tűzijátékot is. Ez Szent István napján volt. Még egy hét múlva is tartottak az ünnepek, így elmentünk Magyarkanizsára. Ez az én kérésem volt, mert szerettem volna élőben is meghallgatni Rúza Magdit. Nem csalódtam. Érdekes dolgokat mesélt a gyerekkoráról is. Ezután is volt tűzijáték. Szüleim egyik nap Törökbecsére mentek koncertre a 17. házassági évfordulójuk alkalmából. Persze kettesben.

Az utolsó hét maga volt a rémálom. Nem azért, mert utolsó hét. Nem szeretném részletezni, de óriási csalódtam valakiben, aki-ben nem lett volna szabad. Még jó, hogy a szünidőben történt, mert olyan állapotban nem tudtam volna tanulni. Azért mégis hálás vagyok, mert neki köszönhetően már három és fél hónapja előtört belőlem a költő. Amikor pedig csalódást okozott, versekben ki tudtam önteni a lelkem. Bár inkább a csalódásoktól mentes életet választanám, minthogy verset írjak. Többet nem kívánok szerelmes lenni, túl fájdalmas. Elegem van ebből. Nem nekem való.

Nem is vettem észre, hogy csak pár nap maradt hátra a szünetből. Akkor döbbentem rá, amikor mások mondták.

Nyár, miért kellett neked is elhagynod? Úgy elröptél, mintha csak egy nap lettél volna. Most már olyan vagy számomra, mint egy elérhetetlen álom. Már nagyon hiányzol. Türelmetlenül várlak! Minél előbb gyere, és minél később érj majd véget!

**Fekete Mária, 8. osztály,
Fejős Klára iskola, Nagyikinda**

A legszebb élményem

Anyáron Csobánkára utaztunk a pap bácsival. Kíváncsi voltam, hogy vajon mit fogunk csinálni a kiránduláson. Még sok kérdésem volt, amire nem tudtam a választ, de biztos voltam benne, nagyon jó lesz.

Minden szükséges dolgot bepakoltam, és készen álltam az indulásra. Eljött a várva várt nap. Elbúcsúztam a szüleimtől, és felszálltam az autóbuszra. Mellettem a legjobb barátnőm ült. Őt Reginának hívják. A hosszú út után végre megérkeztünk Csobánkára. Miután összeszedtük a bőröndjeinket, megkerestük a régi csoportvezetőinket, és hozzájuk csatlakoztunk. A sátorban kikapol-

tunk, ettünk, és hajókézni mentünk. Szép és nagy hajó volt. A hajó színpadán táncolhattunk, megcsodálhattuk a tájat és szaladgáltunk. Másnap reggel strandra mentünk. Ott töltöttük az egész délelőttöt. A táborban műsorok is voltak. Például meglátogatott bennünket Lala bohóc. Szerdán a budai várba mentünk. A várban nagyon jó versenyek és játékok voltak. Remekül éreztem magam. Este koncerten vettünk részt. Másnap dél körül jöttek a tűzoltók. Örültem, hogy megloccsoltak minket. Jót sárfürdőztünk. Ezt

követően paprikást főztünk. Nagyon finom volt. Pénteken a mogyoródi élményfürdőben töltöttük az egész napot. Szombaton csapatversenyek voltak. Este jót szórakoztunk. Vasárnap szentmisén vettünk részt, utána összepakoltunk és mentünk haza.

Amikor hazaértünk, örültem, hogy megláttam a szüleimet. Nekem a mogyoródi élményfürdő tetszett a legjobban. Remélem, jövőre is eljutok Csobánkára.

**Fehér Melitta, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Be tudod osztani az idődet?

Az állandóan rohanók irigylik az időmilliomosokat, pedig ha egy kicsit odafigyelnének a saját teendőik helyes beosztására, akkor – ha nem is végtelen mennyiségű, de – érezhetően több időt nyernének. Sokan azonban úgy érzik, hogy erre nem képesek, pedig egy kis akaraterővel és azzal, hogy ha kiválasztják a valóban fontos teendőket, értékes percek, órákat lehet nyerni. Te be tudod osztani az idődet?

1. Kiderül, hogy pótórád lesz, pedig suli után vendéget vársz. Mit teszel?

- a) Átteszem a vendégséget későbbre.
- b) Pánikba esek, így sem az órán nem tudok figyelni, sem a vendégség nem sikerül.
- c) Azonnal összeírom a teendőket, ha ahhoz tartom magam, akkor minden sikerül.

2. A barátnődnek születnapja lesz, mikor kezdesz el készülni?

- a) Már hetekkel korábban figyelem, hogy mit szeretne.
- b) Megkérem egy családtagomat, hogy vegyen neki valamit a nevemben.
- c) Az ünnep napján kezdek el nézelődni a boltokban.

3. Elkezd fájni a fogad...

- a) Azonnal elmegyek az orvoshoz.
- b) Beveszek egy orvosságot, ha nagyon fáj, akkor elmegyek az orvoshoz.
- c) Amíg elviselem, addig nem foglalkozok vele.

4. Mikor látsz neki a házi feladatoknak?

- a) Amint hazaérek a suliból.
- b) Miután ettem és pihentem egyet.
- c) Az utolsó pillanatban.

5. Melyik mesehős a szimpatikusabb?

- a) A dolgoz hangya.
- b) A nyarat átmulató tücsök.
- c) Mind a kettő szimpatikus.

Értékelés

Ha a legtöbb az a válasz:

Irigylésre méltó, ahogy beosztod az idődet, a legtöbbben nem képesek erre. Így nyugodtan tudod élvezni a szabad idődet, nem kell szoronganod pihenés vagy sportolás közben azon, hogy vannak még megoldandó feladataid. Ügyelj, hogy ne ess túlzásokba, a katonás rendszeresség már nyomasztó tud lenni önmagad és a családod számára is.

Ha a legtöbb a b válasz:

Képtelen vagy időt szakítani még a legfontosabb feladataidra is. Pedig már számtalanszor tapasztaltad, hogy a nagy kapkodásból nem születik semmi jó. Több dologba kezdesz bele egyszerre, mindig két-három feladatot akarsz egy időben elvégezni, de a sietség és a szerve-

zetlenség miatt egyik sem sikerül tökéletesen. Legalább időnként vegyél erőt magadon, írd időbeosztást, és tartsd ahhoz magad. Meglátod, mennyivel könnyebben megy majd minden.

Ha a legtöbb a c válasz:

Egyik legnagyobb mumusod a határidő. Úgy érzed, állandóan ott liheg a nyakadban, de ennek hatására legalább elvégzed a feladataidat. Igaz, hogy az utolsó pillanatban mindig elkészülsz a munkáddal, de a kapkodás és a felkészülés hiánya miatt nem hozod ki magadból a legtöbbet. Ráadásul a megoldandó feladatok nem hagynak nyugton a szabad idődben sem, még szórakozás közben is ott motoszkálnak a gondolataidban.

„Kedves Bizalmas sorok!

Segíts! Elkezdődött az iskola, és nekem semmihez sincs kedvem. Megfogadtam a nyáron, hogy az idén másként lesz minden az iskolában, de már az első hetek után még a nagyszünetre sincs kedvem kimenni. Megkezdődtek a felelések, nekem meg nincs kedvem tanulni. Mit tegyek?

Őszike”

Válasz:

Kedves Őszike!

Mit kell tenned? Második lépésként, ismételd meg a fogadalmadat, mert az első lépést már megtetted. Megfogalmaztad a problémádat, és segítséget kértél. Jó lenne, ha egyfajta mottóként, jelmondatként, emlékeztetőként kitűznéd, ha nem is a szobád falára, de legalább a szekrényed ajtajára, mit is ígértél meg magadnak. Közben készíts leltárt azokról a dolgokról, személyekről, akik/amik gátolnak abban, hogy sikerrel végezd a tanévet. Ugyanúgy vedd számba, mi az és kik azok, akik segíthetnek, hogy leküzdöd az akadályokat, és betartsd a magadnak tett fogadalmat. Vegyél egy lapot, amelyet két oszlopra osztasz fel. Az egyik oszlopba írd a gátló tényezőket, akadályokat, a másikba a segítőket. Pl.: Gátló tényezők: 1. a rosszkedvűség; 2. az állandóan telefonáló, SMS-ező barátnők. Segítenek: 1. a) a rendszeres torna és mozgás a szabadban; b) a falra kitűzött, elkészített napi, heti beosztás; 2. a) megbeszélés, szerződés a barátnővel, hogy mikor van tanulási és mikor telefonálási idő; b) a mobil, tévékészülék, számítógép stb. kikapcsolása a tanulási időben. És így sorjában. A másik mottó, ami állandóan a szemed előtt kell, hogy legyen a „Nem bírom én ezt!” helyett az „Igenis, megpróbálom!” Amikor csak teheted, ne halasztgasd a nehéz dolgokat, ezeket csináld meg legelőbb. A könnyebb, kedvedre való tevékenység legyen a jutalmad. Nekünk meg nem marad más hátra, mint hogy szorítsunk neked.

„Kedves Bizalmas sorok!

13 éves lány vagyok. Sokszor megtörténik, hogy reggel, amikor iskolába kell menni, nem tudok felébredni. Legszívesebben a másik oldalamra fordulnék, és folytatnám az alvást. Megtörtént már, hogy el is késtem a suliból, mert a szüleim már korán reggel elmennek otthonról dolgozni. Amikor ilyen rosszul kezdődik a napom, egész délelőtt rosszkedvű vagyok. Tudom, hogy tőlem függ minden, de nincs erőm változtatni. Mit tegyek? Félek, hogy ha sokszor elalszok, igazolatlant kapok, és csökkenni fog a magaviselet-osztályzatom. Kérlek, segíts!

Álomszuszek”

Válasz:

Kedves Álomszuszek!

Egy biztos, nem vagy egyedül a problémáddal. Ugyanígy küszködik mindenki, aki a bagoly típusúak közé tartozik, aki estefelé éled fel, ellentétben a pacsirtákkal, akik korán kelnek, és este mágnesként vonzza őket az ágy. A baglyok sajnálatára az óvodai, iskolai, egyetemi oktatás nappali tevékenység, és általában reggel kezdődik. Ezt megváltoztatni nem lehet, alkalmazkodni kell az elvárásokhoz.

De azért vannak praktikák, amik mindenki számára megkönnyíthetik a reggeli felkelést.

Íme, néhány tipp a könnyebb napkezdéshez:

1. Reggel, amikor kinyitod a szemedet, rögtön húzd fel a redőnyt, és engedd be az éltető napfényt!

Ez azért kell, mert a szervezetünk úgy van programozva, hogy amikor világos van, felébredünk, sötétben viszont alszunk. Ha nincs lámpafény, egy bizonyos idő után (néhány nap) a természet „nap-éj” ciklusa kezdi irányítani az alvás-ébredési ciklusunkat is.

2. Ha gondod van, sötét gondolatok gyötörnek, vagy valami nyomaszt, este, lefekvés előtt oszd meg a naplódoddal, vagy egyszerűen írd le egy lapra őket. Azzal, hogy megfogalmaztad a gondolataidat és „elmondtad” azokat, könnyebb lesz az elalvás is, és általában az alvás minősége. Ha minőséges volt az alvás, könnyebb lesz az ébredés is. Amikor reggel kinyitod a szemed, azokra a jó dolgokra gondolj, amik a nap folyamán várnak rád, és ezek mellett eltörpülnek a kevésbé jók, mint pl. a dolgozatírás vagy a felelés.

3. Mozdulj meg!

A kutatási eredmények azt bizonyítják, hogy a reggeli tornagyakorlatok nagy hatással vannak az egész napi kedélyállapotra. A tornagyakorlatok a szervezetben boldogsághormonokat termelnek (szerotonin, endorfin), amelyek mellesleg a gondolkodásra is hatással vannak. A legjobb nyújtógyakorlatokkal kezdeni (amit már ágyban fekvéskor is végezhetsz), és kedved szerint folytathatsz jogagyakorlatokkal, hasizomgyakorlatokkal, ugrókötelezéssel stb.

4. Feltétlenül reggelizz!

Mert: az étkezési szokásokat vizsgáló kutatások egyértelműen kiderítették, hogy azok a tanulók, akik nem hagyják ki a reggelit, sokkal jobban teljesítenek az iskolában. Egy magyarországi kutatás folyamán az is kiderült, hogy azok, akik nem reggeliznek, sokkal fáradékonyabbak, és súlyproblémáik is vannak, mert napközben nem egészséges táplálékot fogyasztanak, hanem rágcálnivalókat gyorséttermi ételeket (pizza, hot dog, hamburger, kóla, chips stb.). (Lásd: Szonda Ipsos, Nagyra Növők Mozgalom.)

Hogy a tippek beváljanak, kell egy 5. dolog is. Te magad! Az, hogy akarjad, kitartó legyél és rendszeresen alkalmazd őket, minden reggel, napról napra. A szüleid, testvéreid, nagyszüleid pedig segíthetnek abban, hogy ne téj le a kiválasztott útról. Csak vágj bele bátran! Meglátod, megéri!

Amit nem tudtál a hajadról

Gondoltad volna, hogy a copfba fogott haj erősebb, mint az alumínium, és akár 99 ember súlyát is elbírná?

Amit biztos nem tudtál a hajadról

Hogy a fejünket és még néhány testrészünket leszámítva miért vagyunk – majdnem – teljesen csupaszok, csak találghatjuk. Ettől függetlenül sejteni lehet, hogy már az elhelyezkedése miatt is komoly szerepet szánt neki a természet: nem véletlen, hogy az agyunk közelében található a hajkorona, egy olyan érzékeny szerv fölött/mellett, amit minden létező hatástól – például hőmérséklet-változás, ütések – meg kell védeni.

A mai ember számára azonban a hajnak nem csak védő funkciója fontos, idővel társadalmi, esztétikai szerepe lett. Mivel feltűnő helyen van, meghatározza a megjelenésünket is, a frizuránk tükrözi a személyiségünket, a hajunk ápoltsága pedig a személyes higiéniánk fokára utal.

A különféle kozmetikai cégek hirdetései-ből sok mindent megtudhattunk a hajunkról, olyasmit is, amire nem is gondoltunk

volna. Ebben a kis összeállításban biztosan mindenki talál valami újdonságot.

Tudtad-e, hogy:

– A haj alvás közben és nyáron nő a leggyorsabban.

– A két nem közül meglepő, de a férfiak nő gyorsabban, az ő szervezetükben ugyanis kevesebb az ösztrogén, ami gátolja a haj növekedését.

– Ha sosem vágnák le, akkor egy általában 4–7 évig élő hajszál maximum 107 centiméterre nőne meg, mielőtt kihullana.

– Tévhit, hogy a haj gyorsabban nő attól, ha gyakran vágjuk.

– A haj a benne lévő pigmentek elhalálása miatt őszülhet meg: nincs rá tudományos bizonyíték, hogy ez trauma hatására is bekövetkezne. Őszülni ráadásul nemcsak az idősebbek, hanem a fiatalok is szoktak: genetikai tulajdonságok befolyásolják ezt is, így minden további nélkül elképzelhető, hogy valaki a húszas éveitől őszüljön.

– Naponta átlagosan 100 szál haját veszítünk el.

– Tudományos vizsgálatok igazolják, hogy a haj legalább olyan erős, mint az alumínium.

– Egy átlagos copf 99 embernyi súlyt képes megtartani.

– Gyakori tévhit, hogy a töredezett hajvégeken lehet javítani: csak az olló segít rajtuk.

– A nedves haj sokkal sérülékenyebb, mint a száraz.

– Bár a hajhullásnak számos szervi oka is lehet, a leggyakoribb oknak mégsem a betegségek számítanak, hanem a stressz. Egy nehéz időszak közben szó szerint „kihullik a hajunk”.

Az egy vállon hordott táskák veszélyei

Napjainkban nagyon népszerűek a hátizsákok a diákok körében, viszont általában csak az egyik vállukon hordják a táskájukat. Vajon mennyire ártanak ezzel maguknak?

Nem elég csak az egyik pánt

Szakértők már többször is utaltak rá, hogy egyáltalán nem elegendő csak az egyik vállpánt használata, különösen akkor, ha a táska nehéz, vagyis a súlya nagyobb testsúlyunk 10–15%-ánál. Ha ekkora súlyt helyezünk az egyik vállunkra, akkor nagyon megerőltetjük az izmainkat. Mindkét vállpánt használata azért javasolt, mert ezek segítségével a táska súlyát el lehet osztani a két vállon és a hát egészén, ami összességében kevesebb megterhelést jelent a testnek. A hátizsákviselés általában a tinédzser évekre jellemző, ekkor viszont a nap nagy részében a vállunkon van a táska. Ezzel csupán csak annyi a probléma, hogy ebben az életkorban a testünk még növekszik és fejlődik. Ennek következtében könnyebben sérülhetünk, ha nem vagyunk teljes tudatában annak, amit csinálunk.

A jó hír viszont az, hogy ez szintén az az életkor, amikor elkezdünk érdeklődni a testünk iránt, és egyre tudatosabbá válunk, így jobban odafigyelünk a testünkre, mint mikor még gyerekek voltunk. Ha pedig az érdeklődés mellé megfelelő információk is társulnak, akkor sokat tanulhatunk.

Ha mégsem szeretnéd mindkét válladon hordani a táskádat

Ha azonban mégsem tudod elfogadni azt, hogy mindkét válladon viseld a hátizsákot, akkor itt van néhány tipp, amelyeket követve kevesebb kárt okozol magadnak:

Írítsd ki a táskádat rendszeresen!

Ne hagyj, hogy a hátizságodban maradjanak azok a felesleges dolgok, amelyeket már nem használj, és feleslegesen foglalják a helyet, illetve növelik a táskád súlyát. Minden este szánj a táskád átbongészására és kiürítésére néhány percet, és csak azt tedd vissza a helyére, amire biztosan szükség lesz a következő nap is. A dologban az a legnagyobb pozitívum, hogy a rendszeres ellenőrzéssel egy idő után pontosan tudni fogod, hogy mi hol található a zsákosban, és tudatosan fogsz majd pakolni bele, aszerint, hogy mire lehet majd szükség.

Cserélgess a táska helyét a válladon!

Rendszeresen vedd át a másik válladra a táskádat, így elkerülheted a gerincferdülést és a hátfájást.

Figyeld a tested jelzéseire!

Ha azt érzed, hogy fáj a nyakad vagy a hátad, vagy ha a karodban érzel fájdalmat,

akkor ezzel azt üzeni a tested, hogy túl nagy terhet kell cipelnie.

Pakolj be úgy, akár egy profi!

Vegyél példát a hegymászókról vagy a pilótákról, és csak azt tedd a táskádba, amire biztosan szükség lesz! Ami nem tartozik bele ebbe a kategóriába vagy nem a legfontosabb dolog, azt inkább hagyd otthon.

Ne törődj azzal, hogy mi a menő!

Akár egyedül vagy, akár a barátaiddal, viseld két vállon a táskádat, és ne törődj azzal, ha valaki strébernek néz, hiszen te tudod, hogy ezt az egészségedért teszed. És még az is lehet, hogy a titkos szerelmed éppen emiatt fog észrevenni és segítséget kérni tőled a tanulásban!

Gondolkozz kicsiben!

Ha mindenképpen csak egyik válladat akarod használni a cipelésre, akkor válassz olyan táskát, aminek sok kisebb zsebe van. Ezek a darabok azért hasznosak, mert a kisebb zsebekbe pakolva jobban el lehet osztani a súlyt, és így könnyebbnek tűnik a táska. Az is hatalmas előny, hogy ha kevesebb holmi lesz nálad, akkor jobban tudsz összpontosítani, és hamarabb meg fogod találni azt, amire éppen szükség lesz.

Portugália
atlanti
(meredek)
partjánál

Két keréken négy gyerekkel a Föld körül

Két túrabringa, két utánfutó – hat embernek

Rióban, a Jézus-szobor lábánál

Bő egy év alatt, két biciklivel, két utánfutóval és négy kiskisgyerekével utazta körbe a Földet egy angol-német házaspár. A legkisebb fiuk az induláskor fél éves volt, a legnagyobb öt múlt. Julie és Martin interjújából kiderül, hogyan finanszírozható, miképpen kivitelezhető, és mire jó egy ilyen extrém családi nyaralás.

– **Hogy nézett ki egy átlagos napotok az úton?**

– Ha sátoroztunk, nagyjából így telt a nap: áttöltözés, a gyerekek összepakolják a macskáikat, a hálórúhákat és párnákat, mindenki segít mindenkinek a hálósákok összepakolásában, a szivacsalátétek felgöngyölítésében. Anya a gyerekek segítségével elkészíti a reggelit (gyümölcsök megmosása, evőeszközök és tálak kipakolása). Apa lebontja a sátrat, a gyerekek botokkal és kövekkel pecáznak vagy sütögetnek. Reggeli, mosogatás, biciklik felmálházása, fogmosás, vécézés és indulás. Megtesszük az első kilométereket, sok szünetet tartunk, megállunk fotózni, megnézzük az érdekességeket, a szabadban elvégezzük a kis- és nagydolgokat, ebédidőben hosszasan piknikezünk.

Ezután jön a csendes pihenő az utánfutókban (alvás, hangjáték-hallgatás, iPodozás, festés, legózás, éneklés, szerepjátékok, kártyázás). Kiválasztjuk a sátorhelyet, apa felállítja a sátrat, az idősebb fiúk néha segítenek neki (a

kampók leszögelésében, a szivacsalátétek és hálósákok kihengergetésében). Anya előkészíti a vacsorát, megesszük, megmosdunk, esti mesét mondunk, megbeszéljük a napi történéseket, a gyerekek elalszanak, a felnőttek fotókat válogatnak, blogot írnak, megtervezik az út további szakaszait, útikönyvet olvasnak, olykor egy kicsit lazítanak (masszázs, gitár, olvasás), aztán őket is elnyomja az álom.

Amikor hostelben aludtunk vagy vendégszobákban, aludtunk valahol, a ki- és bepakolás hasonlóan zajlott; és naponta egyszer mindig megpróbáltunk meleget enni. Amikor megérkeztünk a szállásra, a gyerekek nagy örömmel láttak neki a matracok tesztelésének úgy, hogy ugráltak rajtuk egy sort.

– **Mit szoktak meg legnehezebben a gyerekek?**

– Néhány hely annyira megtetszett nekik, hogy a legszívesebben ott maradtak volna. Néha sikerült is egy-egy éjszakával megtoldani az utótlétet, de többnyire mennünk kellett tovább, mivel minden országra csak meghatározott idő jutott. Ilyenkor nem ment könnyen a búcsúzkodás.

– **És nektek mi volt a legnehezebb?**

– Úgy voltunk ezzel mi is, mint a gyerekek; bár a szünyogok minket talán kicsit jobban zavartak.

– **Végig biztonságban éreztétek magatokat?**

– Egyszer sem történt velünk semmi rossz dolog. Soha nem loptak vagy támadtak meg minket, éppen ellenkezőleg: nagyon gyakran fogadtak minket rendkívül kedvesen.

– **Mennyit formált ez az út a nevelési elveiteken vagy a világlátásotokon?**

– Különösen nekem (Martin) volt nagyon jó az út során, hogy sok időt tölthettem a gyerekekkel, ami a munka miatt amúgy nem lett volna megoldható. Volt alkalmunk alaposan megismerni a gyerekeinket, megtapasztalni a jellemüket, megfigyelni, kinek, mikor, mennyi nyugalomra, odafigyelésre vagy éppen támogatásra van szüksége. Voltak olyan helyzetek, melyek során családunként vagy párként tökéletesen együtt tudtunk működni, például amikor viharos szélben kellett felállítani a sátrat, amiben mindenkinek segítenie kellett, vagy legalábbis a többiek keze alá dolgozni. Az ilyen dolgok sokat számtanak.

– **Mi az, ami a legjobban hiányzik? Amit az utazás megadott, de otthon nem lehet átélni?**

– Alighanem a szabadság. Hogy mindig azt csinálhatod, amihez éppen kedved van. Ugyanakkor jó dolog, hogy újra tető van a fejünk fölött, különösen olyankor, amikor kint esik és hideg van.

V. B. – [origo]

Megfagyjunk vagy megfulladjunk? – a Pamír-hegységen átkelve

Julie a Szaharában

1	2			3	4		5	6	7		
8		✱	✱	9		✱	10				
11				12			13	✱	14		
15		✱	16				17	✱	18		
✱	19				✱	20		✱	21		
22		✱	23						✱		
24		25			✱	26		✱	27		
28			✱	29	30			31	✱	✱	
32			✱	33							

Keresztrejtvény

Hogy lehet felismerni egy internetkalózt?
(A válasz a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. Válasz a kérdésre, 8. Húros fegyver, 9. Ely, 10. Halaszt, 11. Népeesség, 14. ... Sámuel, Árpád-házi magyar király, 15. A férfi párja, 16. Főleg fürdőszobák falán lóg, 18. Mert angolul, 19. Itt népiesen, 20. Germánium vegyjele, 21. BC, 22. Bróm vegyjele, 23. Fonalból készült pulóver, 24. A másik helyről, 26. Toka egynemű betűi, 27. Magam, 28. Ruhát koptat, 29. Palántáz, 32. Szűrőfegyver, 33. Lepotyant.

Függőleges sorok: 1. Bécs németül, 2. Repülőről ugranak le vele, 3. Különvállik a többiektől, 4. A fúrás után marad, 5. Ökör szerbül, 6. Bácskai helység, 7. Dúsgazdag ember, 12. A szörp is ez, 13. Nem előtte, 17. Pizskos, 22. Csomagot felnyit, 25. NŰR., 30. A föld felé, 31. Sem én, sem ő.

Betűrejtvények

1	U C	2	3,14 RI	3	Z G O O	4	VIDDDDIS
---	-----	---	---------	---	------------	---	----------

Skandináv rejtvény (27.)

Osvát Ernőnek, a Nyugat című folyóirat szerkesztőjének szállóigévé vált gondolatát keresd a rejtvényben.

	JÓ MAGA-TARTÁS, ILLEM JAPÁN	LEKVÁR	HORDÓ-MÉRTÉK NAGYTESTŰ PAPAGÁJ	KAJAK KÖZEPE MOCSARAS TERÜLET	FINOM ITÓKA ZÉRÓ	LŐELEDEL	K
		ARTISTA				JÖSZIVŰ	
	MIKES KELEMEN FÜSZER-NÖVÉNY		MEZŐ		JUHSAJT-FÉLE NÉVELŐ		
			1000	GRAMM	MÁTKA OROSZ NŐI NÉV	SUGÁR	
				EZ		RITKA FÉRFINÉV	
KIS FOLYÓ	A TEVÉVEL ROKON HÁZIÁLLAT	DOBOZNI KEZD	KÖRZET SPANYOL FOLYÓ		A FÖLDRE	KÁPOSZTA-FÉLE ÓRÁK MESTERE	
VIZIÁLLAT		KELET		IGAZ		ÉN, ..., Ó	
	MÉRGES-KÍGYÓ VÉGTAG			KARÓ			
NAGYOBB EDÉNY		OLASZ TELEVÍZIÓ SZOLIMIZÁCIÓS HANG	KOTRÓGÉP			„N”	
NŐI NÉV		A TEMPLOM TARTOZÉKA LUXEMBURG			DEHOGY	LN	
SZERENCSET HOZÓ TÁRGY			KATOLIKUS PAP MEGSZÓLÍTÁSA		SÍEL BETŰI	50	

Fűszeres szókihúzó

B	K	Ö	M	É	N	Y	R	A
Ú	A	B	O	R	S	É	P	N
F	P	ZS	E	F	B	T	P	N
M	O	Á	A	M	A	A	R	Á
O	R	L	Ö	L	P	H	A	R
R	E	Y	ZS	R	I	M	É	O
T	G	A	I	E	R	K	LY	J
I	E	K	M	O	Z	Ö	L	A
C	A	D	T	Á	N	I	ZS	M

BAZSALIKOM,
BORS,
CITROMFŰ,
FAHÉJ,

GYÖMBÉR,
KAPOR,
KÖMÉNY,
MAJORÁNNA,

PAPRIKA,
TORMA,
ZSÁLYA.

Keresd meg a fenti tizenegy fűszernövény nevét, és húzd ki az ábrából. Ha összeolvasod a megmaradt betűket, megkapod a 12. fűszernövény nevét, azaz a megfejtést.

Anagramma

NY				
SZ				

BÁTOR
PÁLYA
KANYAR
AMODA
DARÁZS
NYÁRI
PLÁNE
HÁROM
TALÁL
LENÉZ

Nyáron át egy különös színtársulat járja be Vajdaságot. Rejtvényünk kiemelt oszlopában a társulat nevének kell kialakulnia, ha a megadott szavak betűiből új, értelmes szavakat képzelsz, és beírod azokat az üres rácsozatba.

Betűdominók

U	A	S		T	D	Á
T	H	O	M	A	A	L

Rakd a dominólapokat olyan sorrendbe, hogy egy közmondás alakuljon ki.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások:

1. Nagy helyiség
2. Finom sütemény
3. Fejfedő
4. Gömbölyű
5. Déligyümölcs

- Móricka, mondj egy tőmondatot!
 - Esik a hó.
 - Rendben. És milyen időben van ez?
 - Hááát...
- (A folytatását megtudod, ha kitöltöd a rejtvényt.)

Névrejtvény

CILI, ALMA,
PIRI, HÉDI,
IGOR

Ha a megadott neveket helyes sorrendben írod be a rejtvénycsokba, a kiemelt oszlopban a hét törpe egyikének a neve alakul ki.

A 26. szám megfejtései

Keresztrejtvény

vándormadarak, napéjegylenlőség

Betűrejtvények

1. Áron eszes gyerek, 2. egyenes ember, 3. feladat, 4. visszaeső bűnös

Keresztsszavak

Vízszintesen: alkudozás, elemelték, eltanácsol
Függőlegesen: darumadár, mindenhol, iskolások

Szótagolva

– Nem uram, de nyújtható.

Betűpótlás

Az F, L, S mássalhangzók.

Miniberakós

matek

Betűpótlás

1. szüretelés, 2. diórázás

A 25. skandináv rejtvény megfejtése:

EÖTVÖS JÓZSEF, A FALU JEGYZŐJE, A KARTHAUSI

Könyvjutalmat kap:

FEHÉR MIKLÓS, ÓBECSE

Sportnapot tartottunk

Szombaton, szeptember 14-én sportnapot tartottunk a temerini Kókai Imre Általános Iskolában, amelyen a felsős diákok vettek részt. Az egész délelőtt a versengés, a megmérettetés jegyében telt. Az időjárás is kedvezett nekünk, gyönyörűen sütött a nap, mi pedig vidáman röplabdáztunk, stafétajátékot játszottunk, kötelet húztunk, futottunk, lábteniszeztünk és távolba ugrottunk. Minden osztály arra törekedett, hogy jól teljesítsen. Nagy élvezettel vettünk részt mindegyik játékban, de legtöbbször a kötélhúzás során neveltünk. Szeretjük az ilyen csapatjátékokat, mert általa még jobban összekovácsolódunk. Reméljük, tavaszra is szerveznek sportnapot, mert nagyon jól éreztük magunkat.

Az V. c osztály tudósítása

Ötödikesek lettünk

Minden megváltozott, ötödikesek lettünk. Négy évig a temerini Kókai Imre Általános Iskola telepi tagozatán tanultunk, de ettől a tanévtől kezdve már a központi iskolába járunk. Az új környezetet kezdjük megszokni, de eleinte furcsa volt a nagyobb épület, a sok tanterem. Osztályfőnökünk segített nekünk abban, hogy könnyebben eligazodjunk. A tanító néni helyett minden órára más-más tanár jön be, és minden órára másik tanterembe kell „vándorolni”. A szünetekben ilyenkor a folyosókon nagy a zsongás, tolongás, amit mi természetesen nagyon élvezünk. Sok diák jár ebbe az iskolába, így lehetőségünk van arra, hogy ismerkedjünk, új barátokat szerezzünk. Osztályunk továbbra is együtt maradt. Vidám társaság vagyunk, sokat nevetünk, de azért mindannyiunkban van egy kis félelem. Biztosak vagyunk benne, hogy többet kell tanulni, de ha komolyan vesszük feladatainkat, akkor nem lesz gond, és mindenki a képességeihez mérten tud haladni a tanulásban. **(Az V. c osztály tudósítása)**

Az eredetileg orvosi célból készített gyógygyógyóvilágos ital az 1800-as évek vége óta egyeduralgoló az üdítők terén. Bár ivását cukortartalma miatt nem érdemes túlzásba vinni, a háztartási teendők végzésekor veszélytelen és hűsítő társra lelhetsz benne.

Rozsdaoldó

Ha több kisméretű tárgyat szeretnél megszabadítani a korrózió okozta szennyeződéstől, érdemes egy üveg kólát beszerezned a mérgező tisztítószer helyett. Az üdítőital összetevői kíméletesen marják le a rozsda részecskéit.

ZSIBONGÓ

A kóla szokatlan felhasználási módjai

Ablaktisztító

Főleg az autó üvegfelületein használd, ahol makacs szennyeződés tud összegyűlni. Egy dobozni mennyiséget önts a szélvédőre, majd nedves szivaccsal vagy ruhával töröld le!

Fontos, hogy az anyag vizes legyen, különben a kóla ragadós maradványokat hagy az üvegen.

Csípésekre

A kólában lévő hatóanyagok gyorsan semlegesítik a csípések okozta bőrirritációt. A hatás medúza hagyta nyom esetén a leglátványosabb, de persze rovarok esetén is jó hasznát veheted. Egyszerűen önts egy keveset a katasztrófa sújtotta bőrfelületre! Csípések megelőzésére ne használd, hacsak nem szeretnéd, hogy minden környező szúnyog, légy és bogár téged dongjon körbe!

Mosogatáshoz

A fazekak és serpenyők alján levakarhatatlannak tűnő fekete kosz gyűlik össze egy idő után. Nem kell azonban óráig sikálni az edényeket, ha kólát öntesz beléjük, és

egy órára beteszed őket az alacsony hőfokon előmelegített sütőbe.

Mosáshoz

A legmakacsabb koszoltok is megadják magukat, ha a megszokott öblítőhöz egy doboz kólát adagolsz, és indítasz egy normál mosási programot. Vértelt és szagos pecsétek esetén egyszerűen verhetetlen az üdítőital.

Robbanáshoz

Világszerte nagy népszerűségnek örvend a „kólába Mentos” legenda, miszerint a mentolos cukorka üdítőbe dobva valóságosan felrobban. Vannak, akik azt állítják, több méter magasra is lövellhet az ital. Szobában viszont még véletlenül se próbáld ki, mert takarítás lesz a vége.

Amennyiben a kóla szokásos felhasználási módjánál maradsz – tehát megiszod –, érdemes mértékletességre törekedned. A light változat cukormentes ugyan, ám az édesítőszer hosszú távú fogyasztásának következményei egyelőre nem tisztázottak. Napi egypohárnyitól viszont biztosan nem lesz semmi bajod!

A szénsavas üdítőitalok titkai

Bár köztudott a Coca-Cola egészségkárosító hatása, mégis úgy tűnik, ez egyetlen fiataalt sem zavar.

A Pepsi és a Coca-Cola az egyik legnépszerűbb ital szerte a világon a tizenévesek körében. Becslések szerint a fiúk 74 és a lányok 65%-a iszik naponta egy pohárral. Ezek a szénsavas italok elárasztották a piacot, és ha nem iszol kólát, akkor nem érezheted magad menőnek.

Hogyan készülnek a szénsavas italok?

Ha szénsavas üdítőről beszélünk, szénsavas vízre gondolunk különböző adalékanyagokkal. De valójában miből is készül? Szénsavas vízből, fruktózkukorica-szirupból, mesterséges ízfokozókból és cukorból.

Érdekes, de a szénsavas vízben lévő cukor adja meg a szóda pezsgését. Ha több a cukor, kevesebb a pezsgés. Ha kevesebb a cukor, akkor pezseg, de csak egy rövid ideig. Ez történik, ha nincs cukor a szódában. Ekkor ugyanis csak a szén-dioxid szabadul fel. Ezért tart rövid ideig.

Ezek az italok közkedveltek lettek szerte a világon, kicsik és nagyok körében egyaránt.

Szinte mindennap inniuk kell egy idő után, hisz függőséget okoz a bennük lévő koffein.

Szinte az összes szénsavas ital káros, hisz mind tartalmaz szervezetroncsoló anyagokat. A foszforsav az egyik legnagyobb bűnös az összes közül, hisz kalciumot von el csontjainkból. Minden egyes szénsavas üdítő rohamosan csökkenti a vér oxigénszintjét! Ezek miatt károsak az egészségre.

Miért robban fel az összerázott kóla?

A gyerekek imádják ezzel bosszantani a felnőtteket. Biztos veled is megtörtént már. De valójában mi is áll ennek hátterében?

Ezek az italok szénsavas vízből állnak, azaz szén-dioxidot tartalmaznak. Amikor lezárják a palackokat, apró sziszegést lehet hallani. Ez azért van, mert az üres helyeket szén-dioxiddal töltik ki, hogy ne szökjön el a palackból, nyomás alá helyezik.

Amikor összerázzuk az üdítőt, a szén-dioxid már nem a palack tetején van, hanem ahol helyet talál magának, apró buborékokat kialakítva. A gáz mindig arra törekszik, hogy kitörjön, de ahhoz, hogy kitörjön, nagyobb nyomást kell kifejtenie,

hisz át kell magát verekednie a folyadékra is.

Az ital rázásakor a gáz folyamatosan egyre nagyobb nyomást fejt ki, s amikor kinyitják a palackot, egy apró robbanással azonnal a felszínre tör. Minél tovább rázod a kólát, annál nagyobb robban!

Széles szájú palackokkal viszont nem fog sikerülni. Ez azért van, mert a gáznak nagyobb a rendelkezésére álló tere, így könnyebben kiszökik, a robbanás pedig kisebb lesz.

Vendéglős viccek

Leül a vendég az asztalhoz. Odamegy a pincér, és azt mondja:

- Elnézést uram, de ez az asztal foglalt!
 - Akkor vigye el, és hozzon egy másikat!
- válaszol nyugodtan a vendég.

A pincér kiviszi a megrendelt sört. A vendég ránéz a korsóra, túl soknak találja a habot, és megszólal:

- Főúr, kérem, én nem borotválkozni, hanem inni akarok!

A fiatalember imponálni akar a választottjának, ezért egy divatos olasz étterembe viszi vacsorázni. Miután megisznak egy palack bort, a fiú az étlap után nyúl.

- Kérünk két „giuseppe spomdaluccit” – mondja a pincérnek.
- Sajnálom, uram, de az a tulajdonos! – feleli a pincér.

Aláírás

Az idős néninek a hivatalnok a papír aláírást mutat.

- Itt tessék aláírni!
 - Hogy írjam alá?
 - Hát ahogy a leveleket szokta.
- A néni elkezd írni: „Sok szeretettel, Nagy!”

Csecsemők

Két csecsemő beszélget az újszülöttszályon:

- Te lány vagy vagy fiú?
- Fiú.
- Honnan tudod?
- Ha kimegy a nővérke, megmutatom.

Kimegy a nővérke, mire a kisfiú félrerántja a takaróját:

- Nézd meg, kék a zoknim!

Finom ebéd

A család ebédel. Az asszony jól elsózta a levest, de a férj hősiesen eszik.

A feleség nagy zavarában megkérdezi az urát:

- Na? Hogy ízlik a leves, drágám?
- A só nagyon finom volt drágám, csak kár, hogy kevés levest tettél rá.

Attól függ

- Uram, öné ez az autó? – kérdezi a rendőr.
- Attól függ... A vasárnapi futballmeccs idején a fiamé, ha buli van, a lányomé, ha lemosom és kiporszívózom, a feleségemé. Ellenben, ha tankolni vagy javíttatni kell, az enyém.

Dödő

A rendőr ül a konyhában, a tűzhelyen fő a bableves, a gőz majd leveti a fedőt.

A rendőr beüvölt a szobában dolgozó feleségének:

- Anyukám, gyere már, igazítsd meg a dödőt.

Az asszony kijön, s kérdi:

- Mit igazítsak meg?
- A fazékon a dödőt.
- Az nem dödő, hanem fedő!
- Nekem azt mondta az őrmester, hogy Kovács, a fedőneve máától Dödő.

Őszinte

A lány faggatja párját:

- Őszintén mondd meg, milyen nőket szeretsz? Az okosakat, vagy inkább a szépeket?
- Mondtam már, drágám, hogy egyiket sem. Én csak téged szeretlek.

Hogy hívják?

- Hogy hívják a kedves gyógyszerészt?
- ???

– Szimpatikus!

Idomított kutya

– Kiválóan idomított kutyám van – dicsekszik a házigazda a vendégeknek.

– Ha adok neki kétszáz dinárt, cigarettát hoz érte.

– Ezt nem hiszem! Éppen egy félórát adtam neki ötszázat, és most se cigarettát, se kutyát!

– Csakhogy én azt mondtam magának, hogy cigarettára kétszázat adok neki. Ha ötszázat kap, akkor moziba megy.

Fülésznél

Süket ember a fülésznél:

– Doktor úr, köszönöm, hogy meggyógyított! Mennyibe fog kerülni?

- Kétezer.
- Négyezer?
- Igen, hétezer.

A BMW, a Mercedes és a Trabant

Lerobban egy Trabant az út szélén, megáll egy Mercedes, mire a trabantos:

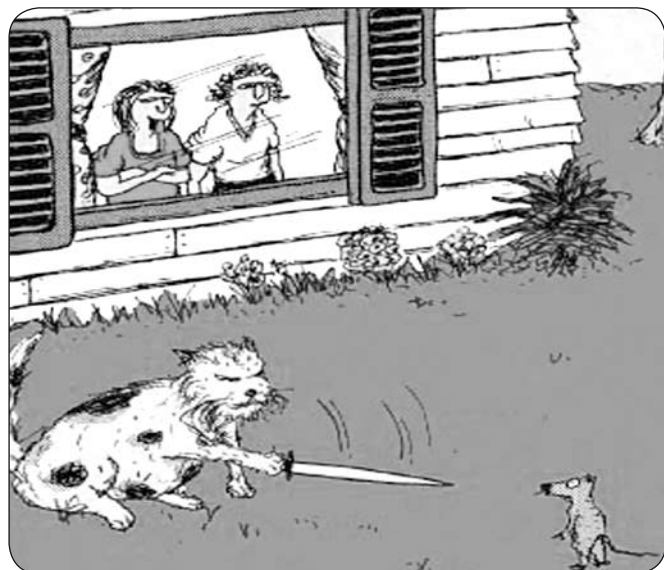
– Ha elhúzna az első benzinkútig, azt megköszönném!

Mire a Mercedeses:

– Jó, rendben, de ha esetleg túl gyorsan mennék, nyugodtan dudáljon rám!

Elindulnak, kis idő elteltével elhúz mellettük egy BMW. A Mercedes sofőrje úgy gondolja, ezt nem hagyhatja annyiban, belelép a gázba. Az első benzinkút előtt elszáguldanak. A benzinkutas nagyot néz, és telefonál a másik benzinkutas kollégájának, majd így szól a telefonba:

– Nézd már, Józsi! Itt száguldott el egy BMW, mögötte egy Mercedes, mögötte egy

– A karomtalánítás nem akadályozta meg, hogy jó egerésző legyen.

– Nehezedre esik frissíteni a Facebook állapotodat, ha ilyen sokáig elmaradsz?

Trabant, és képzeld, a trabantos veszettül dudált, mert előzni akart!

Messze van?

Az autós eltéved.
Végre nagy örömmel megpillant két iskolás gyereket.
Megkérdezi az egyiket:
– Mondd, fiam, milyen messze van innen Szeged?
– Egész pontosan 39 996 km.
– Megbolondultál? Hiszen ha 40 000 km-t megyek, akkor körülautózom a Földet.
– Úgy bizony, én is úgy gondolom. De ha megfordítja a kocsiját és ellenkező irányba indul, akkor 4 kilométer az egész.

Gondola

Velencében egy turista taxit akar rendelni. Mivel gondolák a taxik, ezért úgy dönt, hogy a legolcsóbbat választja. A diszpécserközpontos megkérdezi:
– Első- vagy másodosztályút óhajt?
– Az attól függ, hogy melyik milyen? – válaszolja a turista.
– Az elsőosztályúban bárpult és színes tévé van, továbbá állandóan szól a zene. Ez egymillió líra. A turista sokallja, ezért tovább kérdez:
– És milyen a másodosztályú?
– Ha azt kér, akkor ön úszik a gondola után.

Rajzórán

– Mit rajzoltál, fiam? – kérdi a rajztanár Móríckát.
– Egy tehenet, amelyik füvet és lóherét eszik.
– És hol van a fű meg a lóhere?
– A tehén megette.
– És hol van a tehén!? – kérdi a tanár már

türelmetlenül Móríckától.

– Elment! Gondolja, hogy maradt volna, ha már nincs mit ennie?!

A kórházban

– Hölgyem, itt van az a taxis, aki tegnap elütötte magát. Virágot is hozott! Bejöhet?
– kérdi a nővér.
– Igen, de csak ha gyalog van!

Horgász

A horgász elmegy az orvoshoz, és panaszodik neki:
– Doktor úr, amióta horgászok, mindig nagyon ideges vagyok.
– Ezt nem értem. Azt mondják, hogy a horgászat megnyugtató az emberre.
– Naná, hogyha az embernek van engedélye.

Régi kalap

A skót már tizenöt éve hordja ugyanazt a kalapot. Hosszú töprengés után rászánja magát, hogy vesz egy újat. Bemegy a kalapszalomba, és így szól:
– No, megint itt vagyok!

Eszkimó

– Hogy tüsszent az eszkimó?
– ???
– Haszki!

Büntetés

A rendőr megállít egy autóst:
– Megbüntetem önöket, túl sokan utaznak!
– De biztos úr – mondja a sofőr –, ez az Audi ötszemélyes, és mi is öten vagyunk.
– Ne szórakozzon velem – válaszol a rendőr

–, az van ráírva, hogy Audi Quattro.

– Szóljon inkább a társának! – vitatkozik tovább a sofőr.
– Nem lehet, mert nem ér rá. Éppen most érkezett egy házaspár egy Fiat Unóval.

Per

A dörzsölt paraszt egy sérelme ügyében ügyvédhez fordul.
Az meghallgatja, majd így szól:
– Ezt a pert megnyerjük, az száz százalék!
Az öreg erre feláll, és elindul kifelé.
– De hova megy, bátyám?!
– Keresek egy másik ügyvédet. Az előbb ugyanis az ellenfelem álláspontját mondtam el.

Bankban

– Ötmilliót akarok kivenni, készpénzben.
– Láthatnám az igazolványát?
– Ez a pisztoly nem elég?

Halló

– Halló! Kovács lakás?
– Igen.
– A fenébe! Rossz számot hívtam.

Dudálás

Bíró a tárgyaláson a sofőrhöz, aki elütött egy időse hölgyet:
– Miért nem dudált, amikor látta, hogy a kocsii elé lép a néni?
– Nem akartam megijeszteni szegényt...

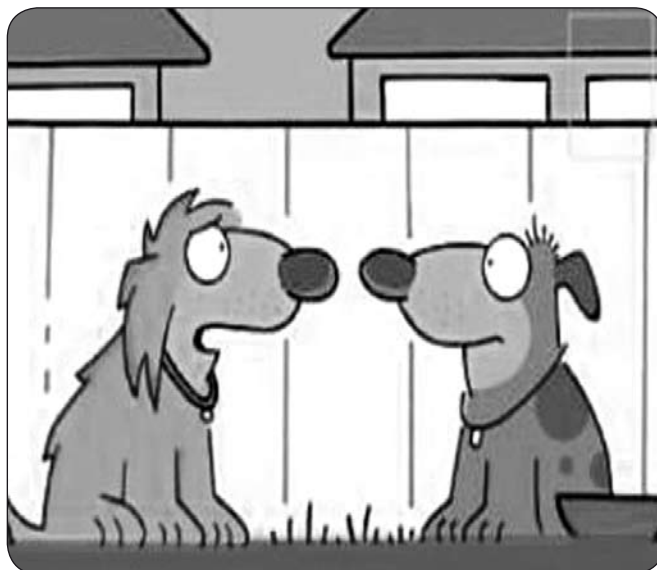
Vacsora

– Drágám, hol van a vacsora?
– Szakácskönyv, 116. oldal.

Étvágytalanság

– Miért nem lehetnek az én sétáim is ilyen szórakoztatóak?

– Megismerkedtem egy csodálatos valakivel a chaten... és aztán kiderült, hogy macska!

Szemtől szemben író és olvasó

Lágyan sütött az őszi nap, amikor szeptember 6-án a 61. Magyar kanizsai Író-tábor szervezésében megrendezésre került a Szemtől szemben író-olvasó találkozó. Kicsit

idegesen indultam el, habár már sokszor jártam abban az utcában, mivel nem messze lakom. Kellemesen meglepődtem, hogy az utcát a könyvekhez kapcsolódó dolgokkal:

tükrökkel, növényekkel díszítették. Arra gondoltam, hogy csupa öreg íróval kell elkészítenem életem első riportját. Ehelyett nagy meglepetésemre két fiatal tollforgatóval társaloghattam a Tiszavirág utcában. A műsorra kíváncsi közönség mellett jelen volt még Peity Sagmeister Laura és Oláh Tamás, akik érdekes kérdésekkel tartották szóval és faggatták íróinkat műveikről. Első beszélgetőpartnerem T. Kiss Tamás.

– **Egyre nagyobb sikere van A tükörtestvér című könyvednek. Mikor döntöttél úgy, hogy papírra vetted a gondolataidat?**

– Másodéves egyetemistaként írtam meg az első novellámat, amit egyre több és több követett.

– **Mi ihlette az első művedet?**

– Szerettem volna megismertetni másokkal is, hogy milyenek a kamaszok mindennapjai.

Bicskei Gabriella író nő szintén kanizsai származású.

– **Úgy tudom, te is nagyon korán kezdted el az írást.**

– Igen. Ötödikes-hatodikos koromban kezdtem el komolyabban foglalkozni az írással.

– **Megjelent már műved nyomtatott formában?**

– Persze. A puha kert című könyvemmel most barátkoznak az olvasás szerelmesei.

– **Miről szól ez a műved?**

– Tamáshoz hasonlóan én is a fiatalság problémáiról, örömeiről írok.

Nagyon megkapó volt, hogy ez a beszélgetés nem egy teremben zajlott, hanem az utcán hallgathatta az ember az írókat. Amikor a nap már lenyugodni készült, egy-egy kis videót láthattunk a könyvekkel kapcsolatosan, úgynevezett könyvtréler. Szerintem ez volt a találkozás fénypontja. Büszkéek lehetünk arra, hogy városunk két ilyen fiatal tehetséget nevelt, és reméljük, hogy mihamarabb új történetekkel, könyvekkel ajándékoznak meg minket.

**Szatmári Viktória, 6. c,
J. J. Zmaj iskola, Magyar kanizsa**

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS-SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormányja

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvoda Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Lennert Géza** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Szerkesztőségi titkár és segédszerkesztő: **Fehér Mária** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Fazekas Attila, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Sztójánovity Livia, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tippnet.rs/jopajtas> ■ szeki@jopajtas.info